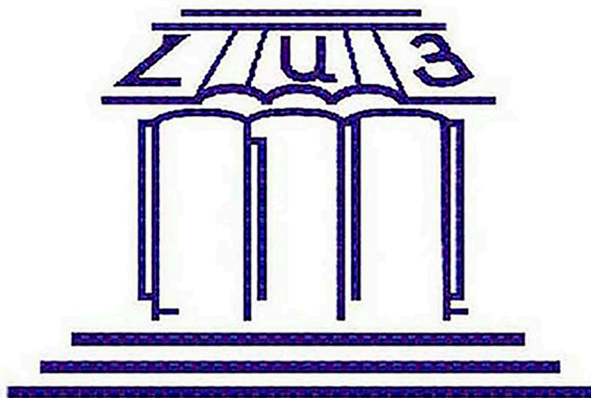

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ԽՈՋՄ ԱՇԽԺՈՂԿՈՄԱՏ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

368.4:34
Կ-93

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ն Ո Ր Ո Ր Ե Ն Ք Ն Ե Ր
ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ
Մ Ա Ս Ի Ն

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՀՍԽՀ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԱՆՁԱՐԱԿԻ

Ց Ե Ր Ե Վ Ա Ն

1 9 3 1

1 MAR 2010

ԽՍՀՄ ԱՇԽԱՏԱՆՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

368.4.

Ն-93

Այր

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ն Ո Ր Ո Ր Ե Ն Ք Ն Ե Ր

1795

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ
Մ Ա Ս Ի Ն

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՀՍԽՀ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՐԿՐ

Թ Ե Ր Ե Վ Ք Ն

15700-52

1931

ՊԵՏՐԱՏԻ ՏՊԱՐԱՆ
ԳԼԱՎԼԻՏ 6898 (Բ)
ՊԱՏՎԵՐ 5003
ՏԻՐԱԺ 2000

Սոցիալիստական շինարարության ուժերն աճմանը խթանում են բանվոր դասակարգի ապրուստի մակարդակի բարձրացումը և նյութական կենցաղային դրուժյան բարելավումը, իսկ դրա դիմաց կապիտալիստական յերկրներում, վորոնք համալրարհային սարուափելի տնտեսական ճգնաժամ են ապրում, վորին հետևում են ել ալելի մեծ շահագործում, բանվորական մասսաների աղքատացում և սոցիալական ապահովագրության ասպարհացում այն ճնչին նվաճումները վոնչացումը, վոր բանվորները ձեռք են բերել մի քանի յերկրներում կապիտալիզմի դեմ իրենց դասակարգային հեղափոխական պայքարի հետևանքով:

ՀԱՄԿԻՆ-ի 5-րդ պլենումի վորոշումները և խՍՀՄ ԿԳԿ և ԺԿԽ-ի 1931 թ. հունիսի 23-ի վորոշումը «սոցիալական ապահովագրության մասին» հանդիսանում են կարեվորագույն պատմական ակտեր, վորոնք սոցիալիստական շինարարության շահերի տեսակետից—զգալիորեն լայնացնում են սոցիալական ապահովագրության խնդիրները և ել ալելի լավ ու բարձր չափերով ապահովում բանվորների նյութական-կենցաղային ապրուստի պայմանները, մասնավորապես արդյունաբերության կարեվորագույն ճյուղերում զբաղվածներին (ածուխ, մետաղագործություն, հիմնական քիմիա, հանք և արանսպորտ) և սոցիալիստական շինարարության հարվածայիններին:

Սոցիալական ապահովագրության մարմինների վրա պատասխանատու հանձնարարություն են դրվում՝ ամեն կերպ ոգնել սոցիալիստական շինարարությանը, արգֆինալանների և հնգամյալը չորս տարում կատարելուն՝ աշխատանքի արագորոգականության աճմանն ուժանդակելու, հարվածայնությունն ու սոցմրացումը խրախուսելու և առողջացման ու պրոֆիլակտիկ լայն միջոցառումների զարգացման միջոցով, միաժամանակ ուժեղացնելով պայքարը պրոգուլների և սոցիալական շինարարության կապալումիչների դեմ:

Այդ խնդիրներն իրագործելու համար սոցապահովագրություն

Նրան ստանում է պրոլետարական պետությունից խոշոր միջոցներ, վորոնք 1932 թ. հասնում են համարյա 3 միլիարդ ռուբլու: Վարպետի ավելի նպատակահարմար ոգտագործվեն աշդ հակադիման միջոցները, սոցիալական ապահովագրութան ամբողջ սխտեման, համաձայն ԽՍՀՄ ԿԳԿ-ի և ԺԿՍ-ի վորոշման և համապատասխան ՀԱՄԿՍ-ի 5-րդ պլենումի վորոշումները, պիտի վերից մինչև վարվեբախտուցվի և մոտեցվի արդյունաբերութան ու տրանսպորտի ձեռնարկներին, շինարարություններին և խոշոր խորհրդային արտտեություններին՝ խոշոր ու միջակ ձեռնարկներում ապահովագրական վճարման կայաններ կազմակերպելու, մասնաճյուղային բնորոշի ապահովագրական գանձարկղներ ստեղծելու միջոցով և վերակառուցելով յերկրային գանձարկղները՝ բոլոր ապահովագրական մարմիններն արհմիությունները հետ սերտ կապելու և աշխատանքի մարմինները սխտեմայում ավելի մեծ ուղերատիվ ինքնուրույնություն տալու ուղղությամբ:

Ներկայումս խոշոր աշխատանքներ են տարվում վճարման կայաններ ու մասնաճյուղային ապահովագրական գանձարկղներ կազմակերպելու և յերկրային ապահովագրական կազմակերպությունները վերակառուցման գծով: ԿԳԿ-ի և ԺԿՍ-ի վորոշումը պարտավորեցնում է բոլոր ապահովագրական մարմիններին անմիջապես անցնել սոցապահովագրութան վրա գրված խնդիրները իրագործման պրակտիկ աշխատանքներին: Նոր ապահովագրական կազմակերպությունները պիտի այնպիսի տեմպերով աշխատեն, ինչպիսինով բանվոր գասակարգը Համկոմկոմի պողոտայա գեկավարությամբ կռվում է ամբողջ ժողովրդական տնտեսության սոցիալատական վերակառուցման համար:

Ապահովագրական կազմակերպությունները, արհմիությունները և Աշխտոգկոմատի գեկավարությամբ, հենվելով լայն բանվորական հասարակայնության վրա, պիտի վճռականապես արմատախիջ անեն իրենց աշխատանքներում յեղած բյուրոկրատիզմը: Լայն չափերով կիրառելով աշխատանքի կազմակերպման սոցիալիստական մեթոդները՝ սոցմբցումն ու հարվածայնությունը, — նրանք պիտի իրենց ամբողջ աշխատանքով լայն աջակցություն ցույց տան կուսակցությանը, բանվոր գասակարգին՝ սոցիալիստական շինարարության և Խորհրդային Միությունում սոցիալիստական եկոնոմիկայի ֆունդամենտի կառուցումն ապարտելու մեջ — հազամյակի 3-րդ վճռական տարում:

Ապահովագրական կազմակերպությունները, արհմիություն-

ները հետ միասին, պիտի անմիջապես անցկացնեն լայն բացատրական աշխատանք սոցիալական ապահովագրության մասին՝ ԽՍՀՄ ԿԳԿ-ի և ԺԿՍ-ի վորոշման հիման վրա, իրենց շուրջն ստեղծեն լայն բանվորական ապահովագրական ախտիվ և մաքտական տեմպերով տարածեն իրենց աշխատանքը՝ ԽՍՀՄ ԿԳԿ-ի և ԺԿՍ-ի վորոշման իրագործելու համար, վճռականապես հրաժարվելով ապահովության հավասարեցման հին մեթոդներից և հասնել պրոլետարական հիմնական կադրերի և սոցիալիստական շինարարության ախտիվ մասնակիցների սոց-կենցաղային սպասարկման լավագույն ձեվերին:

Սոցապահովարչության պետ՝ ԿՈՏՈՎ

Վ Ո Ր Ո Յ Ո Ւ Մ

ԽՍՀՄ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԿՈՄԻՏԵՑԻ ՅԵՎ
ԺՈՂՈՎՐԳԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍՏԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ՝ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Սոցիալիստական տնտեսության աճման կապակցությամբ
սկսական չափով աճել են սոցիալական ապահովագրության մի-
ջոցները և հասել են 1931 թ. 2 միլիարդ 173 միլիոն ռուբլու՝ հըն-
դամյակի վերջին տարվա համար նախատեսված 1 միլիարդ 950 մի-
լիոն ռուբլու գիմաց:

Վերաբերելի այդ խոշոր միջոցները, համապատասխան սոցիա-
լիստական շինարարության ներկա շրջանի խնդիրներին, ավելի
նպատակահարմար ձևով ողտադործվեն, — անհրաժեշտ և վերից
մինչև վար սոցիալական ապահովագրության ամբողջ ցանցի աշ-
խատանքները բարելավել՝ մոտեցնելով նրան արդյունաբերության
և տրանսպորտի ձեռնարկներին, — շինարարությանն ու խոշոր խոր-
հրդային տնտեսություններին, լավացնել սոցիալական ապահովա-
գրության գործավորների կադրերը, վճարական պայքար մղել սո-
ցիալական ապահովագրության մարմինների աշխատանքներում
նկատվող բյուրոկրատիզմի արտահայտությունների դեմ:

Սոցիալական ապահովագրության աշխատանքներում զլխա-
վոր ուղղությունը պիտի դարձվի արդյունաբերությանն ու ա-
ռաջին հերթին ծանր արդյունաբերության մեջ զբաղված (ածուխ,
մետաղադործություն, հիմնական քիմիա, մեքենաշինարարու-
թյուն) և տրանսպորտի հիմնական պրոլետարական կադրերի ա-
պահովագրական ապահովումն ու նյութական-կենցաղային սպա-
սարկումը բարելավելու վրա:

Սոցիալական ապահովագրության մարմինները պիտի ամե-
նուրեք ոժանդակեն աշխատանքի արտադրողականության բարձ-
րացմանը, խրախուսեն հարվածայնությունն ու սոցիալական
լայն առողջացման և պրոլետարիկ միջոցառումների զարգացման

միջոցով, միաժամանակ ուժեղացնելով պայքարը պրոպոլաների
դեմ և այլն:

Յեղևելով զբանից ԽՍՀՄ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի
և ժողովրդական կոմիսարների Խորհուրդը վերջում են:

Հ Ա Տ Վ Ա Մ Ի.

ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐ ԱՆԱՇԽԱՏՈՒՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ

Բանվորների հիմնական կադրերին՝ արհմիության անդամնե-
րին և առաջին հերթին արտադրություն մեջ հարվածայններին
խրախուսելու, բանվորական կադրերին ձեռնարկներում ամրացնե-
լուն ուժանդակելու, այլ և սոցիալիստական արտադրությունը քայ-
քայով և զանազան ուղիներով կազմավորելու գործողությունների դեմ
պայքարելու նպատակով, համաձայն ՀԱՄԿԽ-ի 5-րդ պլենումի վո-
րոշման, ժամանակավոր անաշխատունակության ապահովման մա-
սին գործող կանոնների մեջ մտցնել հետևյալ փոփոխությունները:

Ա) Համայնացրած սեկտորում զբաղված ափսիսությունների
անդամների ժամանակավոր անաշխատունակության ապահովումը.
Համայնացրած սեկտորում զբաղված արհմիությունների անդամ
ներին ժամանակավոր անաշխատունակության նպատուր վճարվելու
ի հետևյալ չափերով.

1. Ժամանակավոր անաշխատունակության նպատուր առաջին
որից սկսած լրիվ դատումի (աշխատավարձի) չափով պիտի վճար-
վի:

ա) Արդյունաբերական ձեռնարկներում, — շինարարության
մեջ, յերկաթուղային, ջրային և տեղական տրանսպորտում և ժող-
կապի արտադրական ձեռնարկներում, խորհրդատեսություններում
և մեքենատրակտորային կայաններում (բացի գրասենյակի աշ-
խատողներից) զբաղված աշխատողներին և ծառայողներին, վո-
րոնք տվյալ ձեռնարկում աշխատել են 2 տարուց ավելի և արտա-
դրական աշխատանքի 3 տարուց բարձր ընդհանուր ստաժ ունեն:

բ) Վերելում նշված ձեռնարկներում զբաղված բանվորներից,
հարտաբաշխներից և տեխնիկներից հարվածայններին, վորոնք
ամենիս տվյալ ձեռնարկում աշխատելու տեվողությունից ունեն
մեկ տարուց վոչ պակաս արտադրական աշխատանքի ընդհանուր
ստաժ:

գ) Գյուղական վայրերում զբաղված բժշկական, անասնաբու-
ժական, աղրոտեխնիկական, գրոտեխնիկական և մանկավարժա-

կան այն աշխատավորներին, վորոք տվյալ վայրերում անընդհատ աշխատել են 2 տարուց ավելի և վարձու աշխատանքի 3 տարուց բարձր ընդհանուր ստաժ ունեն:

դ) Համայնացրած սեկտորի բոլոր ձեռնարկներում և հիմնարկներում զբաղված մինչև 18 տարեկան այն դեռահասներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում կամ հիմնարկում անընդհատ աշխատել են մեկ տարուց վոչ պակաս:

Մանքուքյուն. — «Բ» կետում նշված դեպքերում հարվածայնությունը հաստատում են Փարզործարկումք և վարչությունք:

2. Ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստը պիտի վրձարվի առաջին 5 որացուցային որվա համար դատումի (աշխատավարձի) $\frac{3}{4}$ -ի չափով, իսկ հետո լրիվ դատումի չափով արդյունաբերական ձեռնարկների, շինարարությունների, յերկաթուղային, ջրային ու տեղական տրանսպորտի, խորհրդատեսությունների և մեքենատրակտորային կայանների զբաղենյակներում զբաղված այն աշխատավորներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում աշխատել են 2 տարուց ավելի և ժողտնտեսության այդ ճյուղերում վարձու աշխատանքի 3 տարուց բարձր ընդհանուր ստաժ ունեն:

3. Ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստը պիտի վրձարվի առաջին 15 որացուցային որվա համար դատումի (աշխատավարձի) $\frac{3}{4}$ -ի չափով, իսկ հետո լրիվ դատումի չափով համայնացրած սեկտորի հիմնարկներում և ձեռնարկներում, բացի 1-ին հոդվածում նշվածներից, զբաղված այն աշխատավորներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում կամ հիմնարկում աշխատել են անընդհատ 2 տարուց ավելի և վարձու աշխատանքի 3 տարուց բարձր ընդհանուր ստաժ ունեն:

4. Ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստը պիտի տրվի առաջին 20 որացուցային որվա համար դատումի (աշխատավարձի) $\frac{3}{4}$ -ի չափով, իսկ հետո լրիվ դատումի չափով. —

ա) Համայնացրած սեկտորի բոլոր ձեռնարկներում և հիմնարկներում զբաղված այն աշխատավորներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում կամ հիմնարկում 2 տարուց ավելի յեն աշխատել, բայց աշխատանքի 3-ամյա ընդհանուր ստաժ չունեն:

բ) Այն լեռնագործներին, չողետար մեքենաների աշխատավորներին և կառուցողներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում անընդհատ աշխատել են 1-ից մինչև 2 տարի:

գ) Համայնացրած սեկտորի հիմնարկներում և ձեռնարկներում

մինչև 18 տարեկան այն դեռահասներին, վորոնք 1-ին հոդվածի «Դ» կետում նշված աշխատանքային ստաժը չունեն:

5. Ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստը պիտի վճարվի առաջին 20 որացուցային որվա համար դատումի $\frac{2}{3}$ -ի չափով, իսկ հետո լրիվ դատումի չափով:

ա) Համայնացրած սեկտորի բոլոր հիմնարկներում և ձեռնարկներում զբաղված այն աշխատավորներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում կամ հիմնարկում անընդհատ աշխատել են 1-ից մինչև 2 տարի:

բ) Այն լեռնագործներին, չողետար մեքենաների աշխատավորներին և կառուցողներին (լրիվ տարին աշխատող), վորոնք մեկ տարուց պակաս են աշխատել:

6. Ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստը պիտի վրձարվի ժամանակավոր անաշխատունակության ամբողջ ժամանակամիջոցում դատումի (աշխատավարձի) $\frac{2}{3}$ -ի չափով համայնացրած սեկտորի բոլոր հիմնարկներում և ձեռնարկներում զբաղված այն աշխատավորներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում կամ հիմնարկում աշխատել են 1 տարուց պակաս:

7. Յեթե աշխատավորը վարչության կարգադրությամք կամ վոչ իր հանցանքի պատճառով արձակման հետեվանքով համայնացրած սեկտորի մի հիմնարկից կամ ձեռնարկից մյուսն է անցնում աշխատելու, այդպիսի փոխադրությունը չի ընդհատվում ժամանակավոր նպաստը բարձրացնելու իրավունք տվող անընդհատ աշխատանքի ստաժը:

բ) Համայնացրած սեկտորում զբաղված վոչ արհմիության անդամների ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստը պիտի տրվի առաջին 20 որացուցային որվա համար դատումի (աշխատավարձի) $\frac{2}{3}$ -ի չափով, իսկ հետո դատումի $\frac{2}{3}$ -ի չափով:

8. Համայնացրած սեկտորի բոլոր հիմնարկներում և ձեռնարկներում զբաղված վոչ արհմիության անդամներին ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստը վճարվելու յե առաջին 30 որացուցային որվա համար դատումի (աշխատավարձի) կիսի չափով, իսկ հետո դատումի $\frac{2}{3}$ -ի չափով:

գ) Մասնավոր վարձակալների մոտ զբաղված աշխատավորներին ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստը պիտի տրվի առաջին 20 որացուցային որվա համար դատումի (աշխատավարձի) $\frac{2}{3}$ -ի չափով, իսկ հետո դատումի $\frac{2}{3}$ -ի չափով:

9. Մասնավոր վարձակալների մոտ զբաղված աշխատավորներին ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստը չափերը պիտի սահմանվեն Սոցիալական ապահովագրության Համաժողովների կողմից կողմից տարբեր չափերով, բացառապես նայած նրան, այդ աշխատավորները արհմիության անդամ են թե վոչ և արհմիության անդամության ինչ ստաժ ունեն:

կան այն աշխատավորներին, վորոք տվյալ վայրերում անդհադատ աշխատել են 2 տարուց ալեւի և վարձու աշխատանքի 3 տարուց բարձր ընդհանուր ստաժ ունեն:

դ) Համայնացրած սեկտորի բոլոր ձեռնարկներում և հիմնարկներում զբաղված մինչև 18 տարեկան այն դեռահասներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում կամ հիմնարկում անընդհատ աշխատել են մեկ տարուց վոչ սլակաս:

Ծանոթութիւն. — «Բ» կետում նշված դեպքերում հարվածայնութիւնը հաստատում են ֆարգործարկումը և վարչութիւնը:

2. Ժամանակավոր անաշխատունակութեան նպաստը պիտի վըճարվի առաջին 5 որացուցային օրվա համար դատումի (աշխատավարձի) $\frac{3}{4}$ -ի չափով, իսկ հետո լրիվ դատումի չափով արդյունաբերական ձեռնարկներին, շինարարութիւններին, յերկաթուղային, ջրային ու տեղական տրանսպորտի, խորհանդեսութիւններին և մեքենատրակտորային կայաններին դրասենյակներում զբաղված այն աշխատավորներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում աշխատել են 2 տարուց ալեւի և ժողանդակութեան այդ ճյուղերում վարձու աշխատանքի 3 տարուց բարձր ընդհանուր ստաժ ունեն:

3. Ժամանակավոր անաշխատունակութեան նպաստը պիտի վըճարվի առաջին 15 որացուցային օրվա համար դատումի (աշխատավարձի) $\frac{3}{4}$ -ի չափով, իսկ հետո լրիվ դատումի չափով համայնացրած սեկտորի հիմնարկներում և ձեռնարկներում, բացի 1-ին հոդվածում նշվածներից, զբաղված այն աշխատավորներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում կամ հիմնարկում աշխատել են անընդհատ 2 տարուց ալեւի և վարձու աշխատանքի 3 տարուց բարձր ընդհանուր ստաժ ունեն:

4. Ժամանակավոր անաշխատունակութեան նպաստը պիտի տրվի առաջին 20 որացուցային օրվա համար դատումի (աշխատավարձի) $\frac{3}{4}$ -ի չափով, իսկ հետո լրիվ դատումի չափով:—

ա) Համայնացրած սեկտորի բոլոր ձեռնարկներում և հիմնարկներում զբաղված այն աշխատավորներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում կամ հիմնարկում 2 տարուց ալեւի յեն աշխատել, բայց աշխատանքի 3-ամյա ընդհանուր ստաժ չունեն:

բ) Այն լեռնագործներին, չողետար մեքենաների աշխատավորներին և կառուցողներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում անընդհատ աշխատել են 1-ից մինչև 2 տարի:

դ) Համայնացրած սեկտորի հիմնարկներում և ձեռնարկներում

մինչև 18 տարեկան այն դեռահասներին, վորոնք 1-ին հոդվածի «Դ» կետում նշված աշխատանքային ստաժը չունեն:

5. Ժամանակավոր անաշխատունակութեան նպաստը պիտի վըճարվի առաջին 20 որացուցային օրվա համար դատումի $\frac{2}{3}$ -ի չափով, իսկ հետո լրիվ դատումի չափով:

ա) Համայնացրած սեկտորի բոլոր հիմնարկներում և ձեռնարկներում զբաղված այն աշխատավորներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում կամ հիմնարկում անընդհատ աշխատել են 1-ից մինչև 2 տարի:

բ) Այն լեռնագործներին, չողետար մեքենաների աշխատավորներին և կառուցողներին (լրիվ տարին աշխատող), վորոնք մեկ տարուց սլակաս են աշխատել:

6. Ժամանակավոր անաշխատունակութեան նպաստը պիտի վըճարվի ժամանակավոր անաշխատունակութեան ամբողջ ժամանակամիջոցում դատումի (աշխատավարձի) $\frac{2}{3}$ -ի չափով համայնացրած սեկտորի բոլոր հիմնարկներում և ձեռնարկներում զբաղված այն աշխատավորներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում կամ հիմնարկում աշխատել են 1 տարուց սլակաս:

7. Յեթե աշխատավորը վարչութեան կարգադրութեամբ կամ վոչ իր հանցանքի պատճառով արձակման հետեւանքով համայնացրած սեկտորի մի հիմնարկից կամ ձեռնարկից մյուսն է անցնում աշխատելու, այդպիսի փոխադրութիւնը չի ընդհատվում ժամանակավոր նպաստը բարձրացնելու իրավունք տվող անընդհատ աշխատանքի ստաժը:

բ) Համայնացրած սեկտորում զբաղված վոչ արեւմտաբան անդամների ժամանակավոր անաշխատունակութեան նպաստը:

8. Համայնացրած սեկտորի բոլոր հիմնարկներում և ձեռնարկներում զբաղված վոչ արհմիութեան անդամներին ժամանակավոր անաշխատունակութեան նպաստը վըճարվելու յե առաջին 30 որացուցային օրվա համար դատումի (աշխատավարձի) կիսի չափով, իսկ հետո դատումի $\frac{2}{3}$ -ի չափով:

դ) Մասնավոր վարձակալների մոտ զբաղված աշխատավորների ժամանակավոր անաշխատունակութեան նպաստը:

9. Մասնավոր վարձակալների մոտ զբաղված աշխատավորների ժամանակավոր անաշխատունակութեան նպաստի չափերը պիտի սահմանվեն Սոցիալական ապահովագրութեան Համամիութենական կոնֆերանսի կողմից տարբեր չափերով, բացառապէս նայած նրան, այդ աշխատավորները արհմիութեան անդամ են թիւ վոչ և արհմիութեան անդամութեան ինչ ստաժ ունեն:

կան այն աշխատավորներին, վորոք տվյալ վայրերում անընդհատ աշխատել են 2 տարուց ավելի և վարձու աշխատանքի 3 տարուց բարձր ընդհանուր ստաժ ունեն:

դ) Համայնացրած սեկտորի բոլոր ձեռնարկներում և հիմնարկներում զբաղված մինչև 18 տարեկան այն դեռահասներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում կամ հիմնարկում անընդհատ աշխատել են մեկ տարուց վոչ պակաս:

Ծանոթութուն. — «Բ» կետում նշված դեպքերում հարվածախուժյունը հաստատում են ֆարգործարկումը և վարչուժյունը:

2. Ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստը պիտի վճարվի առաջին 5 որացուցային օրվա համար դատումի (աշխատավարձի) $\frac{3}{4}$ -ի չափով, իսկ հետո լրիվ դատումի չափով արդյունաբերական ձեռնարկներին, շինարարությունների, յերկաթուղային, ջրային ու տեղական տրանսպորտի, խորհանդեսությունների և մեքենատրակտորային կայանների զբաղենյակներում զբաղված այն աշխատավորներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում աշխատել են 2 տարուց ավելի և Ժողատեսություն այդ ճյուղերում վարձու աշխատանքի 3 տարուց բարձր ընդհանուր ստաժ ունեն:

3. Ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստը պիտի վճարվի առաջին 15 որացուցային օրվա համար դատումի (աշխատավարձի) $\frac{3}{4}$ -ի չափով, իսկ հետո լրիվ դատումի չափով համայնացրած սեկտորի հիմնարկներում և ձեռնարկներում, բացի 1-ին հոդվածում նշվածներից, զբաղված այն աշխատավորներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում կամ հիմնարկում աշխատել են անընդհատ 2 տարուց ավելի և վարձու աշխատանքի 3 տարուց բարձր ընդհանուր ստաժ ունեն:

4. Ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստը պիտի տրվի առաջին 20 որացուցային օրվա համար դատումի (աշխատավարձի) $\frac{3}{4}$ -ի չափով, իսկ հետո լրիվ դատումի չափով. —

ա) Համայնացրած սեկտորի բոլոր ձեռնարկներում և հիմնարկներում զբաղված այն աշխատավորներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում կամ հիմնարկում 2 տարուց ավելի յեն աշխատել, բայց աշխատանքի 3-ամյա ընդհանուր ստաժ չունեն:

բ) Այն լեռնագործներին, չոգետար մեքենաների աշխատավորներին և կառուցողներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում անընդհատ աշխատել են 1-ից մինչև 2 տարի:

դ) Համայնացրած սեկտորի հիմնարկներում և ձեռնարկներում

մինչև 18 տարեկան այն դեռահասներին, վորոնք 1-ին հոդվածի «Գ» կետում նշված աշխատանքային ստաժը չունեն:

5. Ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստը պիտի վճարվի առաջին 20 որացուցային օրվա համար դատումի $\frac{2}{3}$ -ի չափով, իսկ հետո լրիվ դատումի չափով:

ա) Համայնացրած սեկտորի բոլոր հիմնարկներում և ձեռնարկներում զբաղված այն աշխատավորներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում կամ հիմնարկում անընդհատ աշխատել են 1-ից մինչև 2 տարի:

բ) Այն լեռնագործներին, չոգետար մեքենաների աշխատավորներին և կառուցողներին (լրիվ տարին աշխատող), վորոնք մեկ տարուց պակաս են աշխատել:

6. Ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստը պիտի վճարվի ժամանակավոր անաշխատունակության ամբողջ ժամանակամիջոցում դատումի (աշխատավարձի) $\frac{2}{3}$ -ի չափով համայնացրած սեկտորի բոլոր հիմնարկներում և ձեռնարկներում զբաղված այն աշխատավորներին, վորոնք տվյալ ձեռնարկում կամ հիմնարկում աշխատել են 1 տարուց պակաս:

7. Յեթե աշխատավորը վարչության կարգադրությամբ կամ վոչ իր հանցանքի պատճառով արձակման հետեվանքով համայնացրած սեկտորի մի հիմնարկից կամ ձեռնարկից մյուսն է անցնում աշխատելու, այդպիսի փոխադրությունը չի ընդհատվում ժամանակավոր նպաստը բարձրացնելու իրավունք տվող անընդհատ աշխատանքի ստաժը:

բ) Համայնացրած սեկտորում զբաղված վոչ արհմիության անդամների ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստը

8. Համայնացրած սեկտորի բոլոր հիմնարկներում և ձեռնարկներում զբաղված վոչ արհմիության անդամներին ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստը վճարվելու յե առաջին 30 որացուցային օրվա համար դատումի (աշխատավարձի) կիսի չափով, իսկ հետո դատումի $\frac{2}{3}$ -ի չափով:

դ) Մասնավոր վարձակալների մոտ զբաղված աշխատավորների ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստը

9. Մասնավոր վարձակալների մոտ զբաղված աշխատավորների ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստի չափերը պիտի սահմանվեն Սոցիալական ապահովագրության Համամիութենական կորհրդի կողմից տարբեր չափերով, բացառապես նայած նրան, այդ աշխատավորները արհմիության անդամ են թի վոչ և արհմիության անդամության ինչ ստաժ ունեն:

դ) Սոցիալական ապահովագրության միջոցների ամստեսած ֆուկարի ոգտագործումը .

10. Բանվորական կադրերի հոսունության, պրոդուկտների և այլ նման յերեվութները դեմ պայքարելու հետեվանքով ստացված սոցիալական ապահովագրության միջոցների անտեսումը պիտի ծախսվի բանվորների սոց-կենցաղային պայմանների բարելավման վրա (հանգստյան տներ, սանատորիաներ, մսուրներ, մանկապարտեզներ, դիետիկ սնունդ, բաղնիքներ, լվացքարաններ և այլն) :

Հ Ա Տ Վ Ա Ծ II.

ՀԱՇՄՈՒԹՅԱՆ ՈՒ ԾԵՐՈՒԹՅԱՆ ՆԵՑՈՒԿԸ ԿՈՐՅՐԱԾՆԵՐԻ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐԻ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆ

11. Վարակազի հաշմության և ծերության ապահովումը բարելավվի և առաջին հերթին այն բանվորների, վորոնք զբաղված են արտադրության կարեվորագույն ճյուղերում (ածուխ, մետաղագործության, հիմնական քիմիա և այլն), նույնպես բարելավվի նաև նրանց ընտանիքների ապահովումը՝ նեցուկին կորցնելու դեպքում, — հանձնարարել սոցիալական ապահովագրության Միութենական խորհրդին մի ամսվա ժամկետում վերանայել հաշմության ու ծերության և նեցուկին կորցնելու դեպքում ընտանիքների ապահովման կանոնները, — սահմանելով .

ա) Կենսաթոշակի ավելի բարձր չափեր և աշխատանքի պահանջրած ստաժ ծանր և վնասակար արտադրության մեջ զբաղված բանվորների համար (ստորերկրյա բանվորներ, տաք ցեխերի բանվորներ և այլն) :

բ) Կենսաթոշակի չափի բարձրացում տվյալ ճյուղում աշխատանքի ստաժի յերկարատեվության հետեվանքով :

գ) Քաջալերման միջոցներ վարձու աշխատանքը շարունակող թոշակատուների համար :

Հ Ա Տ Վ Ա Ծ III.

ՊՐՈՑԵԼԱԿՏԻԿ. ՍՈՑ.-ԿԵՆՑԱԳԱՅԻՆ ՅԵՎ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՈԳՆՈՒԹՅՈՒՆ

Արհմիության անդամ ապահովագրվածների և առաջին հերթին հարվածային բանվորների նյութական-կենցաղային ապաստար-

կումը բարելավելու և կանանց ու յերիտասարդությանը սոցիալիտական շինարարության մեջ ներգրավելուն ոժտագրելու նպատակով :

12. Պարտավորեցնել սոցիալական ապահովագրության մարմիններին ավելի վճռական դիժ վերցնելու պրոֆիլակտիկ, բժշկական և սոց-կենցաղային ողնության բնական և համայնական տեսակների զարգացման համար (հանգստյան տներ, սանատորիաներ, կուրորտներ, դիսպանսերներ, մսուրներ, մանկապարտեզներ, բանվոր յերիտասարդության համար լազերներ, պիտանքների համար կալոնաներ, կաթի խոհանոցներ, դիետիկ սնունդ, բաղնիք, լվացքատուն, պրոֆիլակտորիաներ և այլն) :

13. Արհմիությունների Համամիութենական կենտրոնական խորհրդի Ծ-բդ պլենումի վորոշումների համաձայն արհմիությունների անդամների համար սահմանել հետեվյալ արտոնությունները :

ա) Տվյալ ձեռնարկում յերկու տարուց վոչ պակաս աշխատած արհմիությունների անդամները հանգստյան տուն, սանատորիա, դիսպանսեր, յերիտասարդության համար կալոնա և այլն պիտի ուղարկվեն առաջին հերթին :

բ) Արհմիությունների անդամների յերեխաները պիտի ընդունվեն ապահովագրության մարմինների միջոցների հաշվին դյուլություն ունեցող պիտանքական լազեր, մանկապարտեզ և մսուր առաջին հերթին :

14. Հանձնարարել սոցիալական ապահովագրության Միութենական խորհրդին, արհմիությունների Համամիութենական կենտրոնական խորհրդի և միութենական Հանրապետությունների առողջապահական ժողովրդական կոմիտարիատների հետ միասին, մի ամսյա ժամկետում մշակել լրացուցիչ միջոցառումներ արդյունարերության հիմնական ճյուղերի և տրանսպորտի ապահովագրվածների բժշկական ողնությունը բարելավելու համար :

Հ Ա Տ Վ Ա Ծ IV.

ՓՈԽԱԳԱՐՁ ՈԳՆՈՒԹՅԱՆ ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ՈԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻՆ

15. Վորակազի արհմիությունների անդամներին՝ արդյունաբերության հիմնական ճյուղերի ու տրանսպորտի բանվորներին, կարիքի դեպքում ապահովեն, — ապահովագրական ապահովու-

միջ դուրս ոգնութեամբ, յուրաքանչյուր տարի սոցիալական ապահովագրութեան բյուջեյով պիտի նախատեսուի այլ ճյուղերի փոխօգնութեան դրամարկղների օժանդակութեան համար հատկացումներ: (Սոցիալական ապահովագրութեան 1931 թվի բյուջեյով այլ հատկացումների չափը սահմանված է 75 միլիոն ուրբի):

Հ Ա Տ Վ Ա Ծ V.

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՈՒՄԸ

Ապահովագրական մարմինների ցանցը ձևափոխներին մոտեցնելու, — նրա աշխատանքն արտադրութեան կոնկրետ պայմաններին հարմարեցնելու, բանվորներին ապահովագրական ապահովութեան բոլոր տեսակներով լավագույն ձևով, ապաստարկելու և ապահովագրվածներին սպասարկման մեջ ձգձգումները վերացնելու համար հանձնարարել ԽՍՀՄ Աշխատանքի ժողովրդական կոմիտեի ատեն, Արհմիությունների Համամիութենական կենտրոնական Խորհրդի հետ միասին, մի ամսյա ժամկետում, համաձայն պրոֆեսիոնալ միությունների Համամիութենական կենտրոնական Խորհրդի 5-րդ պլենումի վորոշումների, **անցկացնել** սոցիալական ապահովագրութեան մարմինների վերակառուցում հետևյալ հիմունքներով.

ա) վերաման կայաններ

16. Արդյունաբերութեան և տրանսպորտի խոշոր և միջին ձևափոխներին, խոշոր շինարարութեանն ու խորհրդային տնտեսութեաններին կից պիտի կազմակերպվեն սոցիալական ապահովագրութեան վճարման կայաններ՝ յենթակա ապահովագրական դանձարկղներին: Վճարման կայանների վրա յի դրվում ապահովագրական ապահովութեան բոլոր տեսակներին նշանակման ու վճարման հետ կապված բոլոր խնդիրները լուծումը: Վերաբերի սոցիալական ապահովագրութեան պրակտիկ աշխատանքների մեջ բանվորների ներգրավումը և սոցիալական ապահովագրութեան մարմինների աշխատանքների վրա հասարակական հսկողություն ու ժողովներ, — վճարման կայանների աշխատանքները պիտի հենվեն լայն պրոլետարական հասարակայնութեան վրա և մասնավորապես ընդհանուր ու ցեխային ժողովներում բնորոշ ապահովագրական պատգամավորներին ոգնութեան վրա:

Պարզործարանային կոմիտեներն ստուգում են վճարման կայաններին բոլոր աշխատանքները և վերանայում են նրանց նախաձեռնությունները, մինչև այլ նախաձեռնությունների հաստատումը ապահովագրական մարմինների կողմից:

Յեթե վճարման կայանների նախաձեռնությամբ տնտեսում ստացվի, — այլ տնտեսման 50 տոկոսը լրացուցիչ կերպով ծախվում է տվյալ ձևափոխների բանվորների և առաջին հերթին հարվածայինների կուլտուր-կենցաղային պայմանների բարելավման վրա: Այն տնտեսական մարմինները, վորոնց կից գոյութիւն ունեն վճարման կայաններ, — պարտավոր են նրանց տրամադրել շենքեր և տեխնիկական ապաստարկում:

բ) Սոցիալական ապահովագրութեան մասնաճյուղային գանձարկղներ

17. Մանր արդյունաբերութեան և տրանսպորտի հիմնական ճյուղերի լավագույն սպասարկման համար պիտի կազմակերպվեն Համամիութենական կենտրոնական մասնաճյուղային ապահովագրական գանձարկղներ.

ա) մետաղադործական արդյունաբերութեան.

բ) մեքենայինարարական.

գ) քարածխային արդյունաբերութեան.

դ) հանքային արդյունաբերութեան.

յե) հիմնական քիմիական արդյունաբերութեան.

զ) յերկաթուղային տրանսպորտի և ե) ջրային տրանսպորտի: Համամիութենական մասնաճյուղային ապահովագրական գանձարկղներն ոգտվում են յերկրային-հանրապետական ապահովագրական գանձարկղներին հավասար ուղեբաժնով ինքնուրույնութեամբ:

Համամիութենական մասնաճյուղային ապահովագրական գանձարկղներին բաժին են հանվում ապահովագրական միջոցները վորոշ ֆոնդեր:

Համամիութենական մասնաճյուղային գանձարկղները պիտի վորվում են համապատասխան արհմիությունների համագումարներին ընտրված կոմիտեների կողմից, ըստ վորի այլ կոմիտեների նախադասները հաստատվում են ԽՍՀՄ Աշխատանքի ժողովրդական կոմիտեի կողմից: Արդյունաբերութեան Համամիութենական մասնաճյուղային ապահովագրական գանձարկղները, համապատասխան արհմիութեան կենտրոնական կոմիտեի համաձայնութեամբ և սոցիալական ապահովագրութեան կենտ-

բոնական վարչության հաստատմամբ, կարող են դաշնակից ու ավ-
տոնոմ հանրապետութիւններում և նահանգներում, ուր տվյալ
ճյուղից զգալի թվով ձեռնարկներ կան, — կազմակերպել հանրա-
պետական և նահանգային մասնաճյուղային ապահովագրական
դանձարկղներ: Այդ դանձարկղների նախագահներն ընտրվում են
համադաստատիան արհմիութիւնների համագումարներին և հա-
տատվում են Համամիութենական մասնաճյուղային դանձարկղնե-
րի կոմիտեների կողմից:

Յերկաթուղային տրանսպորտում գոյութիւն ունեցող յեր-
կաթգծային ապահովագրական դանձարկղների փոխարեն պիտի
կազմակերպվին շահագործման շրջաններում շրջանային յերկա-
թուղային ապահովագրական դանձարկղներ, վերոնշտեմի շահա-
նորեն յենթարկվում են յերկաթուղային տրանսպորտի Համամիութ-
ենական մասնաճյուղային դանձարկղին:

դ) Յերկրային հանրապետական ապգանձարկղներ

Դաշնակից հանրապետութիւններում գոյութիւն ունեցող սո-
ցիալական ապահովագրութեան գլխավոր վարչութիւնները պիտի
վերահսկուցվեն յերկրային հանրապետական ապահովագրա-
կան դանձարկղների, վերոնշտեմի պիտի դիտարկեն արհ-
միութիւնների հանրապետական միջմիութենական համա-
գումարներին ընտրված կոմիտեները: Այդ կոմիտեների նախա-
գահները հատուաւում են դաշնակից հանրապետութիւնների ժո-
ղովրդական կոմիտարներին խորհրդի կողմից:

Այնպես, որ հանրապետութիւնների և նահանգների սոցիալա-
կան ապահովագրութեան դանձարկղների նախագահները հա-
տատվում են համադաստատիան վերագաս դանձարկղների կոմիտե-
ների կողմից:

Սոցիալական ապահովագրութեան հանրապետական խորհուրդ-
ները պիտի վերացվեն և նրանց ֆունկցիաները հանձնվեն յերկրա-
յին հանրապետական ապահովագրական դանձարկղներին:

դ) ԽՍՀՄ Աշխատանքի ժողովրդական կոմիտարիատի սոցիալական Ապահովագրութեան կենտրոնական վարչութիւնը

19. Ի նկատի ունենալով, որ սոցիալական ապահովագրու-
թեան ամբողջ սխեմայի առաջ շարունակ ծառայում են ավելի
բարդ ու խոշոր խնդիրներ, վերոնշտեմի պահանջում են կենտրոնաց-
ված ղեկավարութեան ուժեղացում, — սոցիալական ապահովա-

գրութեան կենտրոնական վարչութեանը պիտի ոպերատիվ աշխա-
տանքներում ապահովվի մեծ խնդուրույնութիւն և նրա վրա
գրվի ապահովագրական միջոցների նպատակահարմար ոգտագործ-
ման համար մեծ պատասխանատւութիւն: Միաժամանակ պիտի
ուժեղացվի սոցիալական ապահովագրութեան միութենական խոր-
հրդի կազմն ու անորինական ղերը և ապահովագրական մար-
միներին ամբողջ աշխատանքների վրա ԽՍՀՄ Աշխատանքի ժո-
ղովրդական կոմիտարիատի և ՀԱՄԿԻ-ի ղեկավարութիւնը:

Հ Ա Տ Վ Ա Ծ VI.

Ձեռնարկներին ՅԵՎ ՀԻՄՆԱՐԿՆԵՐԻ ԱՊԱՐԱՏԻ ՈԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄԸ ՆՊԱՍՏՆԵՐԻ ՈՒ ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

20. Ապահովագրվածների յաւադույն ապաստարկման համար
ժամանակավոր անաշխատանքութեան և ապահովութեան
լրացուցիչ տեսակի նպատակների անմիջական հաշվակցումն ու
վճարումը, այլ նաև վարձու աշխատող թոշակատուների կեն-
սաթոշակի վճարումը պիտի գրվեն բոլոր պետական, կոոպերա-
տիվ և հասարակական ձեռնարկների ու հիմնարկների (նույն
թիւում տրանսպորտում) վրա, անկախ նրանցում դրագումը բան-
վորների ու ծառայողների թիւից:

Նպատակն ու կենսաթոշակը վճարվում են ի հաշիվ ապահովա-
գրական մուծանքների:

Հ Ա Տ Վ Ա Ծ VII.

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԲՅՈՒՋԵՆ

Սոցիալական ապահովագրութեան միջոցներն աւելի կանոնա-
վոր պլանավորելու և ժողովրդական տնտեսութեան կարեւորա-
գույն ճյուղերի սոցիալական ապահովագրութեան մարմինների
համար ֆինանսավորման ավելի վերոշ ձեւեր սահմանելու նպա-
տակով վերոշել հետեւյալը:

21. ԽՍՀՄ սոցիալական ապահովագրութեան միտանական բյու-
ջեն պիտի իր մեջ ներառի.

ա) Յերկրային հանրապետական ապահովագրական դանձար-
կղներին բյուջեները:

բ) Արդյունաբերութեան և տրանսպորտի համամիութենական
մասնաճյուղային ապահովագրական դանձարկղների բյուջեները:

դ) Սոցիալական ապահովագրության կենտրոնական վարչության բյուջեն:

22. Համամիութենական մասնաճյուղային ապահովագրական գանձարկիցների բյուջենները կազմվում են հանրապետական հատվածով:

Համամիութենական մասնաճյուղային ապահովագրական գանձարկիցները բյուջենների նախագծերին կցվում են բյուջենտային յենթագրություններ, վորոնք վերաբերում են համապատասխան ճյուղի այն բանվորների ապահովագրական սպասարկմանը, վորոնք սպասարկվում են վոչ թե մասնաճյուղային, այլ յերկրային ապահովագրական գանձարկիցների կողմից (մանր ձեռնարկների բանագրություններ):

Դրա հետ միասին յերկրային հանրապետական ապահովագրական գանձարկիցների բյուջեններին նախագծերում պիտի առանձին բաժանված լինեն նշված բանվորների ապահովագրական սպասարկման վերաբերյալ բյուջենտային յենթագրությունները:

23. ԽՍՀՄ Սոցիալական ապահովագրության միասնական բյուջեյի նախագիծը կազմվում է սոցիալական ապահովագրության կենտրոնական վարչության կողմից, վերանայվում է սոցիալական ապահովագրության Համամիութենական Խորհրդի, ՀԱՄԿԽ-ի նախագահության և Աշխատանքի Ժողովրդական Կոմիտեի ատի կողմից ու մացվում է ի հաստատություն ԽՍՀՄ Ժողովրդական Կոմիտեներին խորհրդի:

Բյուջեյի նախագիծը ԽՍՀՄ Ժողովրդական Կոմիտեներին խորհրդին ներկայացնելու հետ միաժամանակ այդ նախագիծն ուղարկվում է ի յեղրակացություն դաշնակից հանրապետություններին Ժողովրդական Կոմիտեներին խորհրդին:

ԽՍՀՄ Ժողովրդական Կոմիտեներին խորհուրդը ԽՍՀՄ սոցիալական ապահովագրության միասնական բյուջեյի նախագիծը վերանայում է ԽՍՀՄ միասնական Փինանսական պլանի հետ միաժամանակ:

Հ Ա Տ Վ Ա Ծ VIII.

ՈՐԵՆՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

24. Հանձնարարել ԽՍՀՄ Աշխատանքի Ժողովրդական Կոմիտեի ատին, սույն վորոշման հիման վրա, յերեք ամսյա ժամկետում, պրոֆեսիոնալ միություններին Համամիութենական կենտրոնական

րոնական Խորհրդի հետ միասին, մշակել և մացնել ի հաստատություն ԽՍՀՄ Ժողովրդական Կոմիտեներին Խորհրդին սոցիալական ապահովագրության մասին միացյալ որենքի նախագիծ (սոցիալական ապահովագրության մարմինների սխեման, սոցիալական ապահովագրության Փոնդերն ու բյուջեն, ապահովագրական մուծանքները-տարիֆները, ապահովումն կենսաթոշակներով և նպաստներով):

ԽՍՀՄ Կենտգործկոմի նախագահ՝

Մ. ԿԱԼԻՆԻՆ

ԽՍՀՄ Ժողովրդական Կոմիտեի նախագահ՝

Վ. ՄՈՒՍՏՈՎ (ՍԿՐյաբին)

ԽՍՀՄ Կենտգործկոմի քարտուղար՝

Մոսկվա- Կրեմլ.

23-ին հունիսի 1931 թ.

(Հրատարակված է «ԽՍՀՄ Կենտգործկոմի և Համկենտգործկոմի տեղեկատվում» 30/ և 1/7 31 թ. №№ 178 և 179):

ԽՍՀՄ ԱՇԽԱՏԱՆԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ

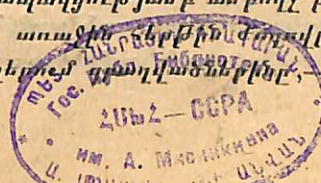
8-ին հունիսի 1931 թ. № 182

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ժողովրդական տնտեսության ուժեղ զարգացման և յերկրին դուրսբերման արագ տեմպի հետևանքով սոցիալական ապահովագրությունը վերածվել է բանվոր դասակարգի կենցաղի, նյութական և կուլտուրական դրության բարելավման կարևորագույն ֆակտորի: ԽՍՀՄ սոցիալիստական վերակառուցման շրջանում, սոցիալական ապահովագրությունը հատուկ նշանակություն է ստանում աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման, աշխատանքի ղեկավարին ամրացնելու և բանվոր դասակարգի աշխատանքի թափը կազմակերպելու գործում Ժողովրդական տնտեսության և արդյունաբերության զարգացման հսկա պլանները կատարելու համար:

Այդ խնդիրներին կանալացությամբ ամրող բանվոր դասակարգի ուշադրությունը և ստանդարտիզացիան Ժողովրդական տնտեսության հիմնական ճյուղերում կազմակերպության պիտի հաջողվի:

Նոր արհմեմբ-2

նի սոցիալական ապահովագրութեան միջոցները կանոնավոր և նպատակահարմար ոգտադործման վրա՝ արդէն ձեռք բերված հաջողութիւններն ամրացնելու և արտագրութեան տեմպերի հետագա զարգացման ուղղութիւնով:

Համաձայն սրա, սոցիալական ապահովագրութեան մարմիններն այնպէս պիտի վերակառուցվեն, Վոր ապահովվի բանվորները, մասնավորապէս ծանր արդյունաբերութեան և տրանսպորտի բանվորների, շուտափուլի ու լավագոյն սպասարկման հնարավորութիւնը՝ ապահովագրական ոգնութեան բոլոր տեսակներով: Կարենվորագրուին միջոցառումը դրա համար հանդիսանում է ձեռնարկներում վճարման կայանների և սոցիալական ապահովագրութեան մասնաճյուղային դանձարակիցները կազմակերպումը: Կապակցութեամբ դրա և ԽՍՀՄ Կենտրոնականի ու Ժողովուրդի սոցիալական ապահովագրութեան մասին 1931 թ. հունիսի 23-ի վորոշման 5-րդ հատվածի (ԽՍՀՄ Կենտրոնականի և Համկենտրոնականի տեղեկատու №№ 179 և 180 1931 թ. հունիսի 30-ին և հուլիսի 1-ին) ԽՍՀՄ Աշխտողկոմատը վորոշում է. հաստատել սոցիալական ապահովագրութեան մարմինների մասին հետևյալ կանոնադրութիւնը:

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

1. Սոցիալական ապահովագրութեան մարմինները հանդիսանում են.

ա) Սոցիալական ապահովագրութեան դանձարակիցների վճարման կայանները,

բ) Սոցիալական ապահովագրութեան յերկրային դանձարակիցները՝ չրջանային, քաղաքային, նահանգային (հանրապետական ավտոնոմ հանրապետութիւններում) և հանրապետական դաշնակից հանրապետութիւններում:

գ) Սոցիալական ապահովագրութեան մասնաճյուղային դանձարակիցները՝ նահանգային, հանրապետական և համախումբներական, իսկ յերկաթուղային և ջրային տրանսպորտում՝ չրջանային և համախումբներական:

դ) Սոցիալական ապահովագրութեան կենտրոնական վարչութեան (Սոցապկինտվարչ.) և սոցիալական ապահովագրութեան Միութենական Խորհուրդ (Սոցապ. Միութ. Խորհ.):

Ծանոթութիւն.— Հետագա հորվածներում սոցիալական ապահովագրութեան դանձարակիցները կրճատ կկազմեն «ապահովագրական դանձարակիցներ»:

Նահանգային դանձարակիցներին վերաբերվող սույն կանոնադրութեան բոլոր կանոնները—համապատասխանորեն կիրառվում են ավտոնոմ հանրապետութիւնների հանրապետական դանձարակիցների նկատմամբ:

11. ԱՊՍՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՐԿԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ՅԵՎ ՆՐԱՆՅ ԿԱՌԱՎԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆԸ

2. Յերկրային ապահովագրական դանձարակիցները կազմակերպվում են սոցիալական ապահովագրութեան վերադաս մարմինները վորոշմամբ, համաձայնեցրած համապատասխան միջխումբներական կազմակերպութեան հետ:

Մասնաճյուղային սոցապահովագրական դանձարակիցները կազմակերպվում են Համախումբներական կենտրոնական մասնաճյուղային ապահովագրակիցների վորոշմամբ, համաձայնեցրած տվյալ ճյուղի արդյունաբերութեան արհմիութեան կենտրոնի հետ:

3. Յերկրային նահանգային և հանրապետական դանձարակիցները վորոշում է դանձարակիցի կոմիտեն՝ ընտրված արհմիութիւնների համապատասխան միջխումբներական համագործակցին:

ԱՍԾՆՀ Հանրապետական ապահովագրական դանձարակիցի կոմիտեն ընտրվում է ՀԱՄԿԽ-ի կողմից:

Յերկրային չրջանային և քաղաքային ապահովագրական դանձարակիցների վորոշում է դանձարակիցի կոմիտեն՝ ընտրված չրջանային կամ համաքաղաքային միջխումբներական— կոնֆերանսում:

Մասնաճյուղային ապահովագրական դանձարակիցները վորոշում է դանձարակիցի կոմիտեն՝ ընտրված տվյալ արդյունաբերական ճյուղի արհմիութեան համագործակցին:

4. Ապահովագրական դանձարակիցների կոմիտեներն ընտրվում են միաժամանակ ու նույն ժամկետով, ինչպէս և ընտրվում են համապատասխան արհմիութենական մարմինները:

5. Ապահովագրական դանձարակիցի կոմիտեն իր միջից ընտրում է դանձարակիցի նախագահ և քարտուղար:

Ծանոթութիւն.— Ապահովագրական դանձարակիցի կոմիտեն կարող է ընտրել նախագահութիւն կոմիտեյի կողմից սահմանված կազմով:

6. Դաշնակից հանրապետութիւնների յերկրային հանրապետական ապահովագրական—դանձարակիցների կոմիտեները նախագահ—

ներքը հաստատվում են համապատասխան դաշնակից հանրապետության փողկոմխորհի կողմից:

Համամիութենական կենտրոնական մասնաճյուղային ապահովագրական գանձարկղները կոմիտեները նախագահները հաստատվում են ինչպես ՍՀՄ Աշխատողների կողմից:

Նահանգային, շրջանային և քաղաքային ապահովագրական գանձարկղները կոմիտեները նախագահները հաստատվում են համապատասխան վերադաս յերկրային կամ մասնաճյուղային սոցիալական ապահովագրության մարմինների կողմից:

7. Ապահովագրական գանձարկղներն ունենում են իրենց կնիքը՝ գրված իրենց անունը:

III. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՐԿՂՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՆ ԿԱՅԱՆՆԵՐԸ ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐՈՒՄ

8. Ապահովագրական գանձարկղները աշխատանքները արտագրություն կունենան սլաշմաններին մոտեցնելու, բանվորների համար սոցալապահովագրության բոլոր տեսակների լավագույն ապահովում կազմակերպելու նպատակով, խոշոր և միջակ ձեռնարկներում, ուր 1000-ից ավելի մարդ են զբաղված—կազմակերպվում են ապահովագրական գանձարկղների վճարման կայաններ:

Ծանոթություն.—1. Վճարման կայաններ կարող են կազմակերպվել նաև առանձին ձեռնարկներում ավելի քիչ թվով ապահովագրվածներով, նայած այդ ձեռնարկները առանձնահատուկ պայմաններին, ըստ վորի վոչ մասնաճյուղային արդյունաբերություն այդ ձեռնարկների ցուցակը հաստատվում է յերկրային, նահանգային կամ հանրապետական գանձարկղների կողմից համաձայնեցրած համապատասխան արհմիության հետ, իսկ մասնաճյուղային սիստեմայի ձեռնարկների ցուցակը հաստատվում է Համամիութենական կենտրոնական մասնաճյուղային ապահովագրական գանձարկղի կողմից, համաձայնեցրած համապատասխան արհմիության կենտկոմի հետ:

Ծանոթություն.—2. Ձեռնարկներին վերաբերող բոլոր կանոնները կիրառվում են մասնավորապես խորհրդային տնտեսությունների, անտառարդյունաբերական տնտեսությունների, այլ նաև շինարարության նկատմամբ:

9. Վճարման կայանի վարիչին առաջադրում է Փարզործարհում իր անդամներից, վորին հաստատում է վերադաս ապահովա-

գրական գանձարկղը: Վճարման կայանի վարիչն աշխատում է Փարզործարկումի անմիջական հսկողությունով:

10. Սոցիալական ապահովագրության պրակտիկ աշխատանքներին մեջ արհմիութենական ակտիվին ներգրավելու նպատակով, վճարման կայանն իր ամբողջ աշխատանքներն անց է կացնում հասարակական սկզբունքներով՝ ապահովագրական պատգամավորների միջոցով, ընտրված հատուկ կանոնադրությունների հիման վրա ցեխային կամ ընդհանուր ժողովներում:

11. Ոոչոր ձեռնարկներում, ուր 2000-ից ավելի մարդ են զբաղված—վճարման կայանի վարիչը հանդիսանում է վարձու աշխատավոր և աշխատավարձ ստանում է սոցիալական ապահովագրության միջոցների հաշվին:

12. Վճարման կայաններն անմիջականորեն յենթարկվում են համապատասխան յերկրային կամ մասնաճյուղային նահանգային կամ հանրապետական, իսկ տրանսպորտում շրջանային ապահովագրական գանձարկղներին: Այն վայրերում, ուր նահանգային կամ հանրապետական մասնաճյուղային գանձարկղներ չեն կազմակերպված, —վճարման կայաններն անմիջականորեն յենթարկվում են Համամիութենական կենտրոնական մասնաճյուղային ապահովագրական գանձարկղին:

13. Վճարման կայանները ծախսում են միջոցներն ըստ նախահաշիվների՝ վերանայված Փարզործարկումների և հաստատված վերադաս ապահովագրական մարմինների կողմից:

14. Գործառնական և կազմակերպչական ծախքերի համար բաց թողած միջոցների ռացիոնալ ծախսելուց դոյացած տնտեսումի 50 տոկոսն անցնում է Փարզործարկումների կարգադրության տակ և ծախսվում է վերջինների կողմից տվյալ ձեռնարկի բանվորների սոցկենցադային կաթիլների վրա, առանձնապես հարվածայինների հատուկ նախահաշիվով:

Այդ տնտեսումը ծախսվում է տարեկան հաշվետվությունը վերադաս ապահովագրական գանձարկղի կողմից հաստատվելուց հետո:

Վճարման կայանի գործունեության շրջանակի մեջ մըտնում է՝

ա) փամանակավոր անաշխատունակության և լրացուցիչ նպաստների ապահովման ստացարկում

ա) Լուծում են Ժամանակավոր անաշխատունակության նրպասանների նշանակման ու վճարման հետ կապված բոլոր խնդիր-

ները և զեկավարում են ձեռնարկի ապարատի կողմից կատարելիք նպաստների հաշվակցման ու վճարման աշխատանքները:

բ) Հսկում են ժամանակավոր անաշխատունակության հետև-վանքով արձակուրդը ճիշտ տալու և ոգտադործելու վրա: Ուսում-նասիրում են հիվանդությունների պատճառները և պայքարի մի-ջոցառումներ են անցկացնում հիվանդությունները պակասեց-նելու համար առաջին ոգնության կաշանի և սանիտարական աեո-չության հետ միասին: Պայքարում են սխուլացիայի դեմ: Կադ-մակերպում են բանվորական ու բժշկական հոկողություն ժամա-նակավոր անաշխատունակության արձակուրդների վրա և մաս-նակցում են ԲՎՀ-ի ու ԲՆՀ-ի աշխատանքներին:

գ) Լուծում են բանվորներին և նրանց ընդանիքի անդամներին յերեխայի ոժիտի նպաստ ու սննդադրամ և թաղման նպաստ նշա-նակելու և վճարելու հետ կապված բոլոր խնդիրները:

բ) Թնշակավորման ապարիզում

ա) Լուծում են հաշմանդամների աշխատանքի մնացորդն ոգ-տադործելու խնդիրները վարչության և ֆարդործարկումի հետ միասին:

բ) Նշանակում են կենսաթոշակ տվյալ ձեռնարկի ապահովա-դրվածներին յերկարամյա ծառայության և հաշմության հետե-վանքով, նույնը նաև տվյալ ձեռնարկի մահացած բանվորների ու ծառայողների ընտանիքներին:

գ) Հսկում են տվյալ ձեռնարկում աշխատող թոշակառուներ-ի կենսաթոշակը ձեռնարկի կողմից վճարելու վրա, հաշվի առ-նելով նրանց աշխատավարձը:

դ) Սոց-կեցնադային ապաստիման ապարիզում

ա) Հետեւում են ապահովագրվածների բժշկական և պրո-ֆիլակտիկ սպասարկման դրվածքի վրա: Առողջապահական մար-մինների հետ միասին սահմանում են տվյալ ձեռնարկի բանվոր-ների բուժօգնության կազմակերպման պլանները և հսկում են կայանի նախահաշվով բուժօգնության համար բաց թողնված մի-ջոցների ծախսման վրա:

բ) Կազմակերպում են տվյալ ձեռնարկի բանվորների համար դեկտիկ սնունդ:

գ) Բաշխում են կուրորտների, սանատորիանների և հանգր-

տյան տների տոմսերը և մասնակցում են սան-կուրորտային ըն-տրիչ հանձնաժողովներում:

դ) Մասնակցում և հսկում են մսուրներ, մանկական հրա-պարակներ, մանկապարտեզներ, բաղնիքներ, կաթի խոհանոց-ներ կազմակերպելու վրա և միջոցներ են ձեռք առնում բարեւա-վելու այդ հիմնարկների աշխատանքները:

դ) Ապահովագրական մասսայական աշխատանքի ապարիզում

Կազմակերպում են ապահովագրական մասսայական աշխա-տանքները տվյալ ձեռնարկում, մասնավորապես՝

ա) Կազմակերպում են սոցիալական ապահովագրության նոր որենքների նախադների, կանոնների, հաշվետվությունների, ոտուգիչ ցուցանիչ թվերի քննությունը բանվորների ընդհանուր ժողովներում:

բ) Կազմակերպում են դասախոսություններ, դրույցներ, դե-կուցումներ, տեղեկատու սեղաններ և այլն, յոսաբանելով բոլոր աշխատանքները պատի թերթում և այլ հրատարակությունե-րում:

գ) Կազմակերպում են խմբակ սոցիալական ապահովագրու-թյունն ուսումնասիրելու համար:

դ) Ներդրավում են ապահովագրական պատգամավորներին և բանվորական ակտիվին պրակտիկ աշխատանքների մեջ և զեկա-վարում են նրանց աշխատանքները:

յ) Ֆինանսական աշխատանքի ապարիզում

ա) Հետեւում և հսկում են ապահովագրական մուծանքների կանոնավոր հաշվելու և լրիվ ու իր ժամանակին գանձելու վրա: Հետեւում են, վոր ձեռնարկը մուծանքների հաշվային փաստա-թղթերը իր ժամանակին ներկայացնի ապահովագրական գան-ձարկղին:

բ) Կազմում են վճարման կայանի ծախքերի նախահաշիվները և կարգադրում են նախահաշիվ նախատեսված միջոցները:

գ) Իր ժամանակին կազմում են և ներկայացնում են վերադաս ապահովագրական մարմնին հաշվետվություններ վճարման կայանի դործառնությունների մասին:

IV. ՅԵՐԿՐԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՅԵՎ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՐԿՆԵՐ

15.— Յերկրային շրջանային և քաղաքային ապահովագրական գանձարկղներն սպասարկում են այն ձեռնարկներին ու հիմնարկներին ապահովագրվածներին (բացի յերկաթուղային ու ջրային տրանսպորտից), վորտեղ կազմակերպված էին վճարման կայաններ:

16.— Յերկրային շրջանային և քաղաքային ապահովագրական գանձարկղների վրա դրվում է՝

ա) Հիմնարկների, ձեռնարկների և տնտեսությունների ցուցակագրումն ու տարիֆիկացիան:

բ) Ապահովագրական մուծանքների և նպատակային հատկացումների գանձումը:

գ) Նպաստների ու կենսաթոշակների նշանակումն ու վճարումը:

դ) Առքաթիւնների հետ միասին ապահովագրվածներին բուժադրոֆիլակտիկ ոգնության կազմակերպումը և ծրագրերի մշակումը, նաև հսկողությունն ապահովագրվածների բուժօգնության համար սոցապահովագրության բյուջէյի մասնադրած միջոցներն իր իսկական նպատակին ոգտագործելու վրա: Հսկողությունն բժշկական ոգնության պատշաճ դրվածքի վրա:

ե) Ուսումնասիրությունն հիվանդությունների պատճառների և առողջապահական ու աշխատանքի սանիտարական տեսչության հետ միասին հիվանդությունները պակասեցնելու համար միջոցառումների ձեռնարկում:

զ) Ժամանակավոր անաշխատունակության արձակուրդներ տալու և ոգտագործելու վրա բժշկական և բանվորական հսկողության կազմակերպում և պայքար սիմուլյացիայի դեմ:

ը) Մասնակցում են բժշկական եքսպերտ մարմինների աշխատանքներին և հսկում են այդ մարմինների աշխատանքների վրա, իսկ այն վայրերում, ուր բժշկական եքսպերտ մարմինները դրանք չեն, ապահովագրական գանձարկղներին հսկողության տակ, անմիջականորեն հսկում և ղեկավարում են այդ մարմինների աշխատանքները:

թ) Կադրերի տեղական վարչությունների հետ միասին լուծում են հաշմանդամների մնացորդ աշխատանքի ոգտագործման հետ կապված խնդիրները:

ժ) Մասնակցում են ապահովագրվածների կենցաղն սպասարկող հիմնարկների կազմակերպմանը (մանկական մսուր, հրապարակ, կաթի խոհանոց և այլն) և միջոցներ են ձեռնարկում նրանց աշխատանքների բարելավման համար:

ի) Բաշխում են կուրորտներին, սանատորիաներին և հանգստյան տներին տոմսերը և մասնակցում են սանկուրորտային ընտրիչ հանձնաժողովներին:

լ) Կազմակերպում են մասնագիտական աշխատանքներ և ապահովագրական լուսավորություն:

խ) Ապահովագրական աշխատավորների հաշվառումը, բաշխումն ու պատրաստումը:

V. ՅԵՐԿՐԱՅԻՆ ՆԱՀԱՆԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԳԱՆՁԱՐԿՆԵՐ

17.— Յերկրային նահանգային ապահովագրական գանձարկղների գործունեյության շրջանակի մեջ մտնում են՝

ա) Ցանցի կազմակերպումը և ղեկավարությունն ու հսկողությունը յերկրային շրջանային ու քաղաքային ապահովագրական գանձարկղներին և մասնաճյուղային սիստեմայի մեջ չմանող ձեռնարկային վճարման կայանների գործունեյության վրա:

բ) Ցուցակագրումն ու տարիֆիկացիան այն ձեռնարկների, վորտեղ կազմակերպված են վճարման կայաններ և այդ ձեռնարկներից ապահովագրական մուծանքների ու նպատակային հատկացումների գանձումը:

գ) Յերկրային գանձարկղների միջոցների կարգավորումը:

դ) Վերանայումն ու հաստատումը յերկրային գանձարկղների և յենթակա վճարման կայանների նախահաշիվների և ֆին-վիճակագրական հաշվետվությունների:

ե) Նահանգային սոցապահովագրության բյուջէյի կազմելն ու նրա կատարման ընթացքի վրա հսկելը:

զ) Յերկրային ստորագրատ ապահովագրական գանձարկղների և վճարման կայանների բյուջէների ու կայուն նախահաշիվների հաստատելը:

ը) Տարիֆիկացիայի և ապահովագրական մուծանքների գանձման ղեկավարությունը նահանգում:

թ) Նահանգի Առքաթնի հետ միասին ապահովագրվածների բուժադրոֆիլակտիկ ոգնության կազմակերպումն ու ծրագրերի մշակումը և հսկողությունն՝ ապահովագրվածների բուժօգնության

համար սոցապահովագրության բյուջեյից մասնադրած միջոցներն էր իսկական նպատակին ոգտագործելու վրա :

ժ) Ապահովագրվածների պրոֆիլակտիկ և կենցաղային սպասարկման ասպարիզում սոցիալապես ապահովագրական դանձարկըղները գործունեություն պլանավորումն ու ղեկավարությունը :

ի) Հանգստյան տները, սանատորիաների և աշխատանքի հաշմանդամները համար հիմնարկների կազմակերպումն ու կառավարումը :

լ) Ապահովագրվածների հիվանդությունների ուսումնասիրությունը, ժամանակավոր անաշխատունակություն արձակուրդներ տալու վրա բժշկական ու բանվորական հսկողության կազմակերպումը և հիվանդությունների ու արավմատիզմի իջեցման համար միջոցառումների մշակումը :

խ) Հաշմանդամների բժշկական եքսպերտիզան, աշխատանքային տեղավորում ու վերապատրաստումը կազմակերպելու խնդիրների մշակումը և նրանց կենցաղային բյուրոարկումը :

ծ) Ապահովագրական լուսավորության և մասսայական աշխատանքների կազմակերպումը :

կ) Սոցիալական ապահովագրության որոնքներն ու կանոնները կիրառելու մասին պարզաբանումներ տալը :

հ) Յերկրային ապահովագրական դանձարկըղների և յենթակի վճարման կայանների գործողությունների դեմ բողոքների վերանայումը :

ձ) Ապահովագրական աշխատավորների հաշվառումը, բաշխումն ու վերապատրաստումը :

VI. ԳԱՇՆԱԿԻՑ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՐԿՐԱՅԻՆ
ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՐԿՆԵՐ

18.— Դաշնակից հանրապետությունների հանրապետական ապահովագրական դանձարկըղների գործունեությունը ընդհանուր ղեկավարություն իրագործվում է հանրապետական արհմիությունների խորհուրդների, իսկ ԱՍՖՍՀ-ում ՀՍՄԿԽ-ի կողմից :

19.— Դաշնակից հանրապետությունների հանրապետական ապահովագրական դանձարկըղները հանդիսանում են ինքնուրույն հիմնարկներ, վորոնք մտնում են դաշնակից հանրապետությունների աշխատանքի մարմինների սիստեմայի մեջ և գործում են տվյալ հանրապետական Աշխտոդկոմատի և ԽՍՀՄ Աշխտոդկոմատի կողմից արված դերեկառվների հիման վրա, յենթարկվելով իրենց

Ֆինանսական ուղերատիվ գործունեությունը մանիջականորեն սոցապահովանությունը :

20 — Այն բոլոր հարցերով, վորոնք պահանջում են դաշնակից հանրապետության կառավարության լուծումը, հանրապետական ապահովագրական դանձարկըղները դիմում են կառավարությանը, դաշնակից հանրապետության Աշխտոդկոմատի կողմից :

21.— Դաշնակից հանրապետությունների հանրապետական ապահովագրական դանձարկըղների գործունեությունը շրջանակի մեջ մտնում են՝

ա) Ցանցի կազմակերպումը և ղեկավարությունն ու հսկողությունը մասնաճյուղային սիստեմայի մեջ չմտնող յերկրային ապահովագրական մարմինների գործունեությունը վրա :

բ) Սոցիալական ապահովագրության հանրապետական բյուջեյի կազմին ու նրա կատարման ընթացքի վրա հսկելը :

գ) Հանրապետական հատվածով յերկրային դանձարկըղների սոցիալական ապահովագրության ֆինանսական սղանի կազմին ու ֆոնդերի կարգավորելը :

դ) Տարիֆիկացիայի և ապահովագրական մուծանքների դանձման ղեկավարությունը հանրապետություններում :

ե) Այն հանրապետություններում, ուր նահանգային բաժանում չկա, այն ձեռնարկների ցուցակագրումն ու տարիֆիկացիան, վորտեղ կազմակերպված են վճարման կայաններ, այլև այդ ձեռնարկներից ապահովագրական մուծանքների և նպատակային հատկացումների դանձումը :

զ) Յերկրային ապահովագրական մարմինների հաշվառման և հաշվետվության կազմակերպումն ու ղեկավարումը, նրանց ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատելը և ֆինվիճակագրական հաշվետվությունների ու միացյալ բաշխի կազմելը :

ը) Դաշնակից հանրապետության Աշխտոդկոմատի հետ միասին ապահովագրվածների բուժողությունը համար սոցապահովագրության բյուջեյից մասնադրած հանրապետական միջոցների ծախսման կարգ սահմանելն ու այդ միջոցներն էր իսկական նպատակին ոգտագործելուն հսկելը :

թ) Ապահովագրվածների պրոֆիլակտիկ և կենցաղային սպասարկման ասպարիզում յերկրային սոցապահովագրության մարմինների գործունեությունը պլանավորումն ու ղեկավարությունը :

ժ) Հանրապետական նշանակութիւն ունեցող պրոֆիլակտիկ հիմնարկների անմիջական կառավարելը:

բ) Ապահովագրվածների հիվանդութիւնների ուսումնասիրութիւնը, ժամանակաւոր անաշխատունակութեան արձակուրդներ տալու վրա բժշկական ու բանվորական հսկողութիւն կազմակերպելը և հիվանդութիւններն ու տրամադրւած իշխցնելու համար միջոցառումներ մշակելը:

գ) Հաշմանդամների բժշկական եքսպերտիզան, աշխատանքային տեղավորումը և վերապատրաստումը կազմակերպելու խընդիմները մշակումը և նրանց կենցաղային սպասարկումը:

դ) Սոցիալական ապահովագրութեան գործող որենսդրութեան հիման վրա կանոնների, հրահանգների, պարզաբանումների հրատարակումը, այլ և հսկողութիւն տեղերում նրանց անցկացնելու վրա:

ե) Ապահովագրական աշխատատեղերի հաշվառումը, բաշխումն ու պատրաստումը, ապահովագրական լուսավորութեան և պրոպագանդայի կազմակերպումը:

զ) Յերկրային ապահովագրական մարմինների գործողութիւնների դեմ բողոքների քննութիւնը:

VII. ՄԱՍՆԱՅՑՈՒՂԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՐԿՆԵՐ

22.— Հանրապետական կենտրոնական մասնաճյուղային գանձարկներ կազմակերպվում են ժողովրդական տնտեսութեան հետեւյալ ճյուղերում՝

ա) Մետաղագործական արդյունաբերութիւնում (սև և դուռնաւոր մետաղագործութիւն):

բ) Հանքային արդյունաբերութիւնում:

գ) Հիմնական քիմիական արդյունաբերութիւնում:

դ) Ածխային արդյունաբերութիւնում:

ե) Մեքենայինարարութիւնում (ավտո, ավիո, տրակտորային և տրանսպորտային, խոշոր ու միջակ մեքենայինարարութիւն):

զ) Յերկաթուղային տրանսպորտում:

ը) Զբոսային տրանսպորտում:

23.— Համամիութենական կենտրոնական մասնաճյուղային ապահովագրական գանձարկներն իրենց գործունեութեամբ անմիջականորեն յենթարկվում են սոցալկենսովարչութեանը, հանգիստանում են ինքնուրույն կազմակերպութիւն, ոգտվում են դաշ-

նակից հանրապետութիւնների յերկրային հանրապետական գանձարկների բոլոր իրավունքներով և իրազործում են սոցալահովագրութիւնը՝ սոցալկենսովարչութեան կողմից հաստատված բյուջեների հիման վրա:

24.— Զբոսայի թիւով արդյունաբերութեան միատեսակ ճյուղի ձեռնարկներ ունեցող հանրապետութիւններում և նահանգներում, համաձայն արհմիութենական միջին ողակներ կազմակերպելու սկզբունքի, կարող են ստեղծվել հանրապետական կամ նահանգային սոցալահովագրութեան մասնաճյուղային գանձարկներ:

25.— Արդյունաբերութեան տվյալ ճյուղի կամ տրանսպորտի Համամիութենական մասնաճյուղային ապահովագրական գանձարկի գործունեութեան չրջանակի մեջ են մտնում՝

ա) Ցանցի կազմակերպումը և ստորադաս ապահովագրական մարմինների գործունեութեան ղեկավարութիւնն ու հսկողութիւնը:

բ) Մասնաճյուղային գանձարկի ընդգրկած ապահովագրութեան ապահովութեան համամիութենական բյուջէի մշակումը:

գ) Ստորադաս ապահովագրական կազմակերպութիւնների բյուջեների նախահաշիւների և ֆինանսական հաշիւավութեանների հաստատումը:

դ) Սոցիալական ապահովագրութեան միջոցների կարգավորումը:

ե) Յերկաթուղային և ջրային տրանսպորտում՝ տարիֆիկացիայի և ապահովագրական մուծանքների գանձման ղեկավարութիւնը:

զ) Հաշվառման և հաշիւավութեան կազմակերպումն ու ղեկավարութիւնը, սոցիալական ապահովագրութեան ֆին-վիճակագրական հաշիւավութիւնների և միացյալ բալանսների կազմելը:

ը) Արդյունաբերութեան տվյալ ճյուղի կամ տրանսպորտի կոնկրետ, առանձնահատուկ պայմանների համեմատ սոցիալական ապահովագրութեան որենքներն ու կանոնները կիրառելու համար հրահանգների և պարզաբանումների հրատարակումը:

թ) Առողջապահութեան մարմինների հետ միասին արդյունաբերութեան տվյալ ճյուղի կամ տրանսպորտի ապահովագրվածների համար բուժողութիւնը պլանավորելու, կազմակերպելու և բուժողութեան միջոցներն ոգտագործելու հետ կապված խընդիմների մշակումը:

գ) Հիվանդությունների ուսումնասիրությունը և սոցալկենսա-վարչության կողմից հրատարակած կանոնադրության հիման վրա արդյունաբերության տվյալ ճյուղի կամ տրանսպորտի ապահովա-դրվածների բժշկական և բանվորական հսկողության կազմակեր-պումը:

բ) Պրոֆիլակտիկ ուղնություն պլանավորումն ու ղեկավարու-թյունը:

ը) Տվյալ արդյունաբերության կամ տրանսպորտի բանվորնե-րի կենցաղային սպասարկման գործունեյության կազմակերպումն ու պլանավորումը:

իս) Մասսայական աշխատանք և ապահովագրական լուսավո-րություն:

ծ) Ստորագաս ապահովագրական կազմակերպությունների գործողությունների դեմ ապահովագրվածների բողոքները լուծու-մը:

26. Հանրապետական կամ նահանգային մասնաճյուղային, իսկ յերկաթուղային և ջրային տրանսպորտում շրջանային ա-պահովագրական գանձարկղների գործունեյության շրջանակի մեջ մտնում են՝

ա) Տվյալ մասնաճյուղային գանձարկղի կողմից սպասարկվող ձեռնարկային վճարման կայանների աշխատանքների ղեկավարու-թյունը:

բ) Հանրապետական կամ նահանգային, իսկ յերկաթուղային և ջրային տրանսպորտում շրջանային բյուջեների, նախահաշիվ-ների ու հաշվետվությունների կազմելը և վճարման կայանների նախահաշիվների ու հաշվետվությունների հաստատելը:

գ) Առողջապահության մարմինների հետ միասին ապահո-վագրվածների բուժսրոֆիլակտիկ ուղնություն կազմակերպելն ու պլանների մշակելը՝ ապահովագրվածների բուժօղնության համար պլանների մշակելը՝ ապահովագրության բյուջեյից մասնադրված միջոց-ների իրենց իսկական նպատակի համար ոգտագործելուն և ապա-հովագրվածների բուժօղնության պատշաճ դրվածքի վրա հակելը:

դ) Հսկողություն ժամանակավոր անաշխատունակության արձակուրդներ տալու և ոգտագործելու վրա, հիվանդություն-ների բարձրացման պատճառները ուսումնասիրությունը, պայքար-սիմուլյացիայի և սրբողունների դեմ, ժամանակավոր անաշխա-տունակության արձակուրդների վրա բժշկական և բանվորական

հսկողության կազմակերպումը և հիվանդությունների ու տրապ-մատիզմայի իջեցնելու համար միջոցների ձեռնարկումը:

ե) Մասնակցություն ապահովագրվածների կենցաղն սպասա-կող հիմնարկների կազմակերպմանը (մանկական մսուրներ, դի-տիկ ճաշարաններ, կաթի խոհանոցներ և այլն):

զ) Մասսայական աշխատանք և ապահովագրական լուսա-վորություն:

ը) Վճարման կայանի գործողությունների դեմ ապահովա-գրվածների բողոքների քննությունը:

Բացի նշված սլաքտականություններից շրջանային յերկաթու-ղային և ջրային ապահովագրական գանձարկղների վրա դրվում է.

թ) Ձեռնարկների, հիմնարկների և անտեսությունների ցու-ցակազրումն ու տարիֆիկացիան:

ժ) Ապահովագրական մուծանքների և նպատակային հատկու-ցումների գանձումը:

ի) Նպատակների և կենսաթոշակների նշանակումն ու վճարումը:

լ) Հսկողություն ժամանակավոր անաշխատունակության ու լրացուցիչ տեսակի նպաստների և աշխատող հաշմանդամների կենսաթոշակները ձեռնարկի կողմից ճիշտ հաշվակցման և վը-ճարման վրա:

խ) Կադրերի համապատասխան վարչությունների հետ միասին հաշմանդամների մնացորդ աշխատանքն ոգտագործելու հետ կապ-ված խնդիրների լուծումը:

ծ) Սոցիալական ապահովագրության տվյալ շրջանային յեր-կաթուղային կամ ջրային գանձարկղի գործունեյության շրջանում գտնվող սրբֆիլակտիկ հիմնարկների կառավարումը:

կ) Կուրորտային և սանատորիական բուժման համար հիվան-դությունների ընտրության մասնակցությունը:

VIII. ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ
ՎԱՐՁՈՒԹՅԱՆ (ՍՈՑԱՊԿԵՆՏՎԱՐՁ) ՅԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԳ
(ՍՈՑԱՊՄԻՈՒԹԽՈՐՀ)

27. Սոցիալական ապահովագրության կենտրոնական վար-չությունը գործում է ԽՍՀՄ Աշխտողկոմատի կողմից հաստատ-ված կանոնադրության հիման վրա:

28. Սոցիալական ապահովագրության միութենական

խորհուրդը գործում է իր մասին դոյություն ունեցող կանոնադրութեան հիման վրա:

IX. ՅԵՐԿՐԱՅԻՆ ՅԵՎ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԱՅԻՆ ԳԱՆՁԱՐԿՂՆԵՐԻ ՓՈԽՀԱՐԱՔԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

29.— Հանրապետական և նահանգային յերկրային ապահովագրական գանձարկղներն իրագործում են տվյալ տերրիտորիայում գտնվող մասնաճյուղային ապահովագրական կազմակերպութեաններին դործունեութեան վրա ընդհանուր հսկողութեանը, ոգնութեան և հասցնում նրանց իրենց աշխատանքներում:

Ծանոթութիւն.— Մասնաճյուղային ապահովագրական մարմինների վորոշումները կարող են փոխվել միմիայն վերադաս մասնաճյուղային գանձարկղների կողմից:

30.— Շրջանային և քաղաքային յերկրային ապահովագրական գանձարկղների վրա յե դրվում մասնաճյուղային գանձարկղների նորմաներով այն մանր ձեռնարկների սպասարկումը, վորտեղ մասնաճյուղային վճարման կայաններ չեն կազմակերպված, ըստ վորի այդ ձեռնարկների նկատմամբ մասնաճյուղային գանձարկղներին իրավունք է վերապահվում հետևելու իրենց ղերեկտիվների կատարման վրա:

X. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՐԿՂՆԵՐԻ ՓՈԽՀԱՐԱՔԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԱՐՀՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՄԱՐԽԻՆՆԵՐԻ ՀԵՏ

31.— Սոցիալական ապահովագրութեան մարմիններն աշխատում են համապատասխան արհմիութենական կազմակերպութեաններին ընդհանուր ղեկավարութեամբ՝ սոցիալական ապահովագրութեան մասին գործող որենսդրութեան, արհմիութենական համագործակցության վորոշումների և ԽՍՀՄ ու դաշնակից հանրապետութեանների Աշխտողկոմատների ղերեկտիվների հիման վրա:

32.— Սոցիալական ապահովագրութեան մարմիններն իրենց բոլոր հիմնական միջոցառումներն անց են կացնում կյանքում նախորդ համաձայնեցնելով համապատասխան արհմիութենական կազմակերպութեաններին հետ:

Մասնավորապես յենթակա յեն արհմիութենական կազմակերպութեաններին պարտադիր կարգով ի քննութեան ներկայացնելու (իսկ «Ա», «Գ» և «Ե» կետերով ի հաստատութեան).

ա) Ապահովագրվածների ապահովութեան կանոնները:

բ) Սոցիալական ապահովագրութեան պերսպեկտիվ պլանները և անուշիչ թվերը:

գ) Ապահովագրվածների սպասարկման կարգը:

դ) Հանրապետական և նահանգային ապահովագրական գանձարկղների բյուջեներն ու նախահաշիվները:

ե) Ապահովագրվածներին պրոֆիլակտիկ և սոցիկենցադային հիմնարկներ (հանգստյան տներ, սանատորիաներ և կուրորտներ) ուղարկելու նորման, կանոններն ու կարգը:

զ) Ապահովագրական լուսավորութեան, մասսայական աշխատանքների և ապահովագրական կարգեր պատրաստելու պլանները:

33.— Համապատասխան արհմիութենական կազմակերպութեանների բոլոր վորոշումները, յեթե նրանք չեն հակասում սոցիալական ապահովագրութեան որենսդրութեանը, հաստատված բյուջեին, այլ նաև վերադաս սոցապահովագրական մարմինների վորոշումներին, — յենթակա յեն համապատասխան ապահովագրական կազմակերպութեանների կողմից պարտադիր կատարման:

34.— Դաշնակից հանրապետութեանների Աշխտողկոմատները և աշխատանքի տեղական մարմինները իրագործում են ղեկավարութեանն ու ստուգումն ապահովագրական գանձարկղների գործողութեաններին որինականութեան և նրանց կողմից վերադաս մարմինների կարգադրութեանների կատարման վրա:

Ապահովագրական գանձարկղներին վոչ որինական գործողութեանները դաշնակից հանրապետութեանների Աշխտողկոմատներն ու աշխատանքի տեղական մարմինները կանգնեցնում և Յ որվա ժամկետում այդ մասին հայտնում են ի ղիտութեան վերադաս ապահովագրական մարմին, վորի վորոշումը համարվում է վերջնական:

35.— Դաշնակից հանրապետութեանների Աշխտողկոմատներին և աշխատանքի տեղական մարմիններին, ապահովագրական գանձարկղների գործունեութեան վրա հսկողութեան փաստացի իրագործման հնարավորութեան տարու նպատակով, գանձարկղները պարտավոր են ներկայացնել դաշնակից հանրապետութեանների Աշխտողկոմատներին կամ աշխատանքի տեղական մարմիններին:

ա) Աշխատանքի ծրագրերը և հաշվետվութեաններ նրանց կատարման մասին:

բ) Ֆինանսական հաշվետվութեաններ և ղեկուցումներ բյուջեին կատարման մասին:

դ) Իրենց կողմից հրատարակված հրահանգները, չբնութագրող և այլ ընդհանուր կարգադրությունները:

դ) Գանձարկղի կոմիտեյի նիստերի արձանագրությունները, այլ և վերստուգելի հանձնաժողովի արձանագրություններն ու ակտերը:

XI. ՄՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

36.— Ապահովագրական դանձարկղների միջոցները կազմվում և ծախսվում են համաձայն «սոցիալական ապահովագրության ֆոնդերի կանոնադրության»:

37.— Ապահովագրական դանձարկղի կոմիտեյի նախագահի վրա անհատական պատասխանատվություն և դրվում միջոցների ճիշտ ծախսման համար:

Սոցապահովագրության միջոցների ծախսման հետ կապված խնդիրների առթիվ կոմիտեյի վոչ որինական վորոշումները նախագահն անց չի կացնում կյանքում, վորի մասին հայտնում է վերադաս սոցապահովագրության մարմինն և համապատասխան արհմիութենական կազմակերպությանը:

XII. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՐԿՂՆԵՐԻ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՅԵՎ ՆՐԱՆՑ ԳՈՐԾՈՒՆԵՑՈՒԹՅԱՆ ՍՏՈՒԳՄԱՆ ՈՒ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԿՐԳՐ

38.— Յերկրային և մասնաճյուղային ապահովագրական դանձարկղների կոմիտեներն իրենց գործունեությունը մասին հաշվետվություն են տալիս սոցիալական ապահովագրության վերադաս մարմինների, համապատասխան արհմիութենական կազմակերպությունների և աշխատանքի մարմինների առաջ:

39.— Ապահովագրական մարմինների գործունեությունը յենթակա յե ստուգման վերստուգիչ հանձնաժողովների կողմից, — ընտրված նույն կարգով և նույն ժամկետով՝ ինչպես վոր բնորոշում են ապահովագրական Գանձարկղների կոմիտեները: Նույնպես յենթակա յեն ստուգման և հսկողության սոցապահովագրության վերադաս մարմինների կողմից:

40.— Ապահովագրական դանձարկղները վերստուգիչ հանձնաժողովները գործում են ՀԱՄԿԻ-ի հետ համաձայնեցրած սոցապահովագրության հրատարակած կանոնադրության 4-րդ և 5-րդ հոդվածներով:

41.— Վերադասում են.

ա) Սոցիալական ապահովագրության միութենական խորհուրդի 1928 թ. հունիսի 21-ից № 415 վորոշումը սոցիալական ապահովագրության տեղական մարմինների որինակելի կանոնադրության հաստատման մասին:

(ԽՍՀՄ Աշխոդկոմատի տեղեկատու, 1928 թ. № 34-35):

բ) Որինակելի կանոնադրության սոցիալական ապահովագրության մարմինների մասին՝ հաստատված սոցիալական ապահովագրության միութենական խորհուրդի կողմից 1928 թ. հունիսի 21-ին № 416 (ԽՍՀՄ Աշխոդկոմատի տեղեկատու, 1928 թ. № 34-35):

գ) ԽՍՀՄ Աշխոդկոմատի 1930 թ. մարտի 10-ից № 102 վորոշումը տրանսպորտի ապահովագրական դանձարկղները դաշնակից հանրապետությունների Աշխոդկոմատների Սոցապահովագրության կանոններին հանձնելու մասին (ԽՍՀՄ Աշխոդկոմատի տեղեկատու, 1930 թ. № 11):

դ) ԽՍՀՄ Աշխոդկոմատի 1930 թ. մայիսի 21-ից № 185 վորոշումն ապահովագրական դանձարկղների և աշխատանքի մարմինների ու Աշխոդկոմատի համապատասխան մարմինների վորհահարակերությունների մասին (ԽՍՀՄ Աշխոդկոմատի տեղեկատու, 1930 թ. № 19):

յե) ԽՍՀՄ Աշխոդկոմատի 1931 թ. ապրիլի 20-ից № 99 վորոշումը յերկաթուղային տրանսպորտի աշխատավորների համար սոցիալական ապահովագրության Համամիութենական կենտրոնական դանձարկղ կազմակերպելու և տրանսպորտի համապատասխան ապահովագրական դանձարկղներին նրանց հանձնելու մասին:

(ԽՍՀՄ Աշխոդկոմատի տեղեկատու, 1931 թ. № 3):

զ) ԽՍՀՄ Աշխոդկոմատի սոցապահովագրության 1931 թ. ապրիլի 21-ից № 100 հրահանգը յերկաթուղային տրանսպորտի սոցիալական ապահովագրության դանձարկղը յերկաթուղային տրանսպորտի աշխատավորների սոցիալական ապահովագրության Համամիութենական կենտրոնական դանձարկղին հանձնելու մասին (չհրատարակված), բացառությամբ հրահանգի 3, 4, 5, 6, և 9 հոդվածների:

ԽՍՀՄ Աշխատանքի Ժողովրդական կոմիտեի տեղակալ՝ ԿՐԱՎԱԼ

ԽՍՀՄ Աշխոդկոմատի կոլլեգիայի անդամ՝ ԿՈՏՈՎ

Վ Ո Ր Ո Յ ՈՒ Մ

ԽՍՀՄ ԱՇԽԱՏԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ

1931 թ. հունիսի 26-ից № 169.

Ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստի չափերի մասին

ի դարձացումն ԽՍՀՄ ԿԳԿ-ի և ԺԿՍ-ի 1931 թ. հունիսի 23-ի «Սոցիալական ապահովագրության մասին» վորոշման 1-ին հատվածի Սոցիալական Ապահովագրության Համամիութենական խորհուրդը վորոշում է. —

1. 1931 թ. հունիսի 23-ի որենքով սահմանված ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստի նոր չափերը գործադրության են դրվում 1931 թ. հուլիսի 1-ից: Այդ չափերը կիրառվում են նպաստի վճարման բոլոր դեպքերում սկսած 1931 թ. հուլիսի 1-ից, թեկուզ իսկ վճարումը կատարվելիս լինի մինչև 1931 թ. հուլիսի 1-ը տեղի ունեցած ժամանակավոր անաշխատունակության համար:

2. Լրիվ տարին աշխատող, բայց տվյալ ձեռնարկում տարուց պակաս աշխատած կառուցողների թվին են դասվում (1931 թ. 23/6-ի որենքի 5-րդ հոդվածի «Բ» կետը) այն կառուցող բանվորները, վորոնք վերջին 13 ամսվա ընթացքում մինչև անաշխատունակության վրա հասնելը վարձու աշխատել են զանազան ձեռնարկներում կամ ընդհատումով մի ձեռնարկում վոչ պակաս քան 12 ամիս: Այդ ժամանակից պակաս աշխատած կառուցող բանվորներն (արհմիության անդամ) անաշխատունակության ամբողջ ժամանակի համար նպաստ են ստանում իրենց դատումի յերկու յերրորդականի չափով (1931 թ. հունիսի 23-ի որենքի 6-րդ հոդվ.):

3. Բ. Գ. Կարմիր Բանակում կամ ուսմանը նվիրված յեղած ժամանակը չի ընդհատում նպաստը բարձրացնելու իրավունք տվող անընդհատ աշխատանքի ստաժը, բայց այդ ժամանակը վարձու աշխատանքի մեջ է մտնում այն դեպքում միայն, յերբ այդ ժամանակամիջոցի ընթացքում աշխատավարձը պահպանված է յեղել (լրովին կամ մասամբ):

4. Համայնացրած սեկտորի աշխատավորներին, վորոնք ըստ իրենց աշխատանքի բնույթի չեն կարող արհմիության անդամ լինել

(ոսպականացրած պահակամբի անդամներ, հրացանավորներ և այլն) նպաստը վճարվում է արհմիության անդամների համար սահմանված չափերով:

5. Ժամանակավոր անաշխատունակության ապահովման նկատմամբ բանվորներից առաջնությունը առաջ քաշման որից 3 տարվա ընթացքում հավասարեցվում են այն ձեռնարկի բանվորներին, վորտեղից նրանք առաջ քաշված են յեղել:

6. Մասնավոր վարձարկների (նույն թվում և կոնցեսիոն ձեռնարկներում) մոտ վարձու դրադված աշխատավորներին ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստ վճարվում է հետևյալ չափերով:

ա) Մեկ տարուց վոչ պակաս արհմիության անդամ յեղողներին առաջին 20 որացուցալին որվա համար դատումի 2/3-ի չափով, իսկ հետո լրիվ աշխատավարձի չափով:

բ) Մեկ տարուց պակաս արհմիության անդամ յեղողներին դատումի 2/3-ի չափով անաշխատունակության ամբողջ ժամանակի համար:

գ) Արհմիության անդամ յեղողներին—անաշխատունակության ամբողջ ժամանակամիջոցի համար դատումի 1/2-ի չափով:

7. Բոլոր դեպքերում ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստը չի կարող գերազանցել սահմանված առավելագույն չափից:

Սոցիալական Ապահովագրության Համամիութենական

Խորհրդի նախագահ՝ ԿՈՏՈՎ

Ի. տ. պաուքարտուգարի՝ ԼԵՄԿՈ

Հ Ր Ա Ն Ա Ն Գ

ԽՍՀՄ ԱՇԽԱՏԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐԻԱՏԻ

1931 թ. հունիսի 10-ից, № 187.

Ժամանակավոր անաշխատունակության ու ապահովության լրացուցիչ տեսակի նպաստների, այլ և վարձու աշխատող թոշակառուների կենսաթոշակի հաշվարկումն ու վճարումը հիմնարկների և ձեռնարկների կողմից կատարելու մասին:

(Հրատարակված է ԽՍՀՄ ԿԳԿ-ի 1931 թ. հուլիսի 23-ից սոցիալական ապահովագրության մասին վորոշման 20-րդ հոդվածի հիման վրա: ԽՍՀՄ որենք. ժող. 1931 թ. № 41, հոդ. 283):

1. — Բոլոր պետական, կոոպերատիվ և հասարակական ձեռնարկներն ու հիմնարկները (նույն թվում արհեստագործական), անկախ իրենցում զբաղված գործավորների թվից, պարտավոր են կառավարել հաշվարկումն ու վճարումը:

ա) Ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստների (հիվանդության, հաշմության, հղիության ու ծննդաբերության, կարանտինի կամ ընտանիքի հիվանդ անդամին խնամելու հետևանքով):

բ) Ապահովության լրացուցիչ տեսակի նպաստների (յերեխայի ու ծննդաբերի և ապահովագրվածի ու նրա ընտանիքի անդամների թաղման):

գ) Տվյալ ձեռնարկում կամ հիմնարկում վարձու աշխատող թոշակառուների կենսաթոշակները (հաշմանդամության, թերություն և յերկարամյա ծառայության կենսաթոշակ):

դ) Վճարման կայանի նախահաշիվով նախատեսված կազմակերպչական և այլ ծախսերը (յեթե տվյալ ձեռնարկում վճարման կայան կա):

Ծանոթություն. — Եթե ապահովագրական դեպքը տեղի չէ ունեցել վոչ ձեռնարկի կամ հիմնարկի դառնալով վայրում (որինակ գործուղման մեջ), — նպաստները կարող են վճարվել ապահովագրական գանձարկի կողմից բոտ ապահովագրվածի գտնված վայրի:

2. — Ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստի վճարումը ձեռնարկներն ու հիմնարկները կատարում են մինչև աշխատունակության վերականգնման կամ հաշմանդամության հաստատման որը, բայց վոչ ավելի քան ժամկետից, վորի ընթացքում, համաձայն գործող որենսդրության, պահպանվում է տվյալ աշխատավորի տեղը:

Աշխատավորական հարաբերությունները լուծվելուց հետո, — նպաստների վճարումն անցնում է ապահովագրական գանձարկին:

3. — Նպաստների և կենսաթոշակների վճարումը կատարում է ինքը ձեռնարկը կամ հիմնարկը հիվանդանոցային թերթիկներով, կենսաթոշակի դրբույկի տալոններով և ապահովության լրացուցիչ տեսակների փաստաթղթերով, համաձայն սոցիալական ապահովագրության գործող կանոնների և հրահանգների: Այս դեպքում ապահովության լրացուցիչ տեսակների և կենսաթոշակների ստացումը իրավունքի սահմանումը կատարում է ապահովագրական

գանձարկը կամ վճարման կայանը (յեթե վերջինս կա տվյալ ձեռնարկում):

Այն վայրերում, ուր ապահովագրական գանձարկներն անցնում են լրացուցիչ տեսակի նպաստների բնականով վճարելուն, — բնականի վերածած նպաստի որդեգրները տալիս է ապահովագրական գանձարկը կամ վճարման կայանը:

Ձեռնարկներին և հիմնարկներին կանոններ և հրահանգներ մատակարարելը, — այլև նպաստների և կենսաթոշակների հաշվարկման և վճարման ընթացիկ աշխատանքների կարգով ծագած խնդիրների առթիվ հրահանգչությունը գրվում է սոցիալական ապահովագրության մարմինների վրա:

4. — Համաձայն ներկայացրած փաստաթղթերի, հատանքիք նպաստների և կենսաթոշակների գումարները ձեռնարկի կամ հիմնարկի կողմից դրվում են գործավորի անձնական հաշվում, այլև աշխատավարձի հաշվային տեղեկագրում (կամ նշանակված նպաստների և կենսաթոշակների հատուկ տեղեկագրում):

5. — Ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստների և կենսաթոշակների վճարումը ձեռնարկներն ու հիմնարկները կատարում են աշխատավարձի վճարման հետ միաժամանակ, բացառությամբ այն դեպքերի, յերբ համաձայն սոցիալական ապահովագրության կանոնների, — նպաստը պետք է վճարվի առաջուց՝ բժշկությունը մշտական բնակավայրից դուրս նշանակելու հետևանքով:

Ապահովության լրացուցիչ տեսակի նպաստների վճարումը կատարվում է անկախ աշխատավարձը վճարելու ժամկետներից, լրացուցիչ նպաստները վճարելու համապատասխան կանոններով նախատեսված ժամկետներին:

Վճարած նպաստների և կենսաթոշակների գումարները դրվում են բանկորի հաշվեգրքույկում:

6. — Առանց բացառության վճարման համար ներկայացրած բոլոր փաստաթղթերը (հիվանդանոցային թերթիկներ, կենսաթոշակի դրբույկի տալոններ և ապահովության լրացուցիչ տեսակների փաստաթղթեր) սխիտ հանձնվեն ապահովագրական գանձարկին կամ վճարման կայանին (յեթե վերջինս կա տվյալ ձեռնարկում):

Փաստաթղթերը հանձնվում են հետևյալ ժամկետներին.

ա) Ամսվա առաջին կեսի ընթացքում ներկայացրածները — մինչև առաջին 18-ից.

բ) Ամսվա յերկրորդ կեսում ներկայացրածները—վոչ ուչ հե-
տեվյալ ամսի 3-ից: Հանձնումը կատարվում է այդ ժամկետներից
վոչ ուչ, թեկուզ այդ փաստաթղթերով գործավորներին վճարումը
գեո կատարած ել չլինի:

Փաստաթղթերը հանձնվում են տեղեկանքի հետ, վորում նը-
վում են թե քանի՝ փաստաթուղթ է հանձնվում և ի՞նչ գումարի:

7.— Ապահովագրական դանձարկղին կամ վճարման կայանին
հանձնվելիք փաստաթղթերը—հիվանդանոցային թերթիկները, կեն-
սաթոշակի զբոսայինները, ապահովության լրացուցիչ
տեսակների փաստաթղթերը պիտի ձեռնարկի կամ հիմնարկի կող-
մից նախորդ մարվեն (Ջնջելու, շտամպ գնելու միջոցով և այլն):

Իրեն՝ գործավորի ստորագրությունը նպաստը կամ կենսաթո-
շակին ստանալու պարտադիր է:

8.— Հաշվական տեղեկագրի կամ հատուկ տեղեկագրերի մեջ
մտցրված նպաստների և կենսաթոշակների գումարները (անկախ
նրանց փաստացի վճարելուց), այլև վճարման կայանի նախահաշ-
վով հաստատված կազմակերպչական և այլ ծախքերը,—ձեռնարկը
կամ հիմնարկը պահում են հաստանելիք ապահովագրական Բու-
ժանքներից:

Ապահովագրական մուծանքներից պահված նպաստների և կեն-
սաթոշակների գումարները պիտի համապատասխանեն փաստա-
թղթերը նեկայացնելու ժամանակ հիմնարկի կամ ձեռնարկի ներ-
կայացրած տեղեկանքներում նշված գումարներին (ամսվա I և
II կեսի համար, հոդ. 6):

Բայց, յեթե փաստաթուղթը վճարման համար ներկայացնելու
օրից հաշված, նպաստը կամ կենսաթոշակը վեց ամսվա ընթաց-
քում չվճարվեն,—ձեռնարկը կամ հիմնարկն ապահովագրական
մուծանքի հերթական վճարման ժամանակ վերադարձնում է չպա-
հանջված գումարը ապահովագրական դանձարկղին պատշաճ տե-
ղեկանքի հետ միասին:

9.— Ընդհանուր պետական և տեղական բյուջեյում գտնվող
և ապահովագրական մուծանքների համար ինքնուրույն հաշվար-
կումներ չունեցող հիմնարկները նպաստների և կենսաթոշակների
վճարումները կատարում են ի հաշիվ աշխատավարձի վարկերի:

Այդ հիմնարկների վճարած նպաստն ու կենսաթոշակը ծած-
կվում են ԽՍՀՄ Ֆինոդղկոմատի, Պետբանկի և ԽՍՀՄ Աշխտոդկո-
մատի Սոցապկենտօվարչության 1931 թ. հունվարի 5-ից № 60 ժա-
մանակավոր անաշխատունակության նպաստը ձեռնարկներին և

հիմնարկներին կողմից վճարելու մասին չրջաբերականի կարգով
(ԽՍՀՄ Աշխտոդկոմատի տեղեկատու 1931 թ. № 8):

Այս դեպքում բյուջեյատային տարվա վերջին ամսում վճարած
նպաստների և կենսաթոշակների ծախքերը պիտի ապահովագրա-
կան դանձարկղները ծածկեն վոչ ուչ բյուջեյատային տարվա վեր-
ջին օրից:

Այն պեպքերում, յերբ ընդհանուր պետական կամ տեղական
բյուջեյում գտնվող հիմնարկները նպաստ և կենսաթոշակ վճարում
են աշխատի գործավորների, վորոնք աշխատավարձ ստանում են
աշխատի միջոցներից, ըստ վորոնց ապահովագրական մուծանքնե-
րի հաշվարկումը կենտրոնացված է (օրինակ՝ հատուկ միջոցներ,
վարկեր պետական բյուջեյով, բացի աշխատավարձի վարկերից,
վորոնք անցնում են ծախքերի 1 հոդվածով),—նպաստ և կենսա-
թոշակ տրվում է այդ նույն միջոցների հաշվին և տրված գումար-
ները պահվում են ապահովագրական մուծանքների հերթական վճա-
րումների ժամանակ:

10.— Ձեռնարկը կամ հիմնարկը հաշվելիս սխալվելու դեպքում,
ապահովագրվածին ավելի վճարված նպաստը և կենսաթոշակը կա-
րող են պահվել հետագա վճարումների ժամանակ:

Թերի վճարում հայտարերելու դեպքում, ապահովագրական
դանձարկղը կամ վճարման կայանը վճարման յենթակա գումարի
մասին նշանակում են տնում փաստաթղթերի վրա և առաջարկում
ձեռնարկին կամ հիմնարկին արված հաշվարկման համաձայն վճա-
րել այդ գումարը:

Հետ դանձելու կամ լրացուցիչ վճարելու մասին առաջարկու-
թյանները ձեռնարկվում են դրավոր կարճ առաջարկի ձևով՝
հասցեյադրված ապահովագրական դանձարկղի կամ վճարման կա-
յանի կողմից ձեռնարկին կամ հիմնարկին (առանց վերադարձնելու
փաստաթղթերի):

11.— Ապահովագրվածների բոլոր բողոքները նպաստների և
կենսաթոշակների սխալ հաշվարկման դեմ վերջնականապես լու-
ծում են տվյալ ձեռնարկի կամ հիմնարկի ապահովագրվածներին
սպասարկող ապահովագրական դանձարկղը կամ վճարման կայանը:

12.— Ապահովագրական մարմինները և նրանց վերստուգիչ
հանձնաժողովները կարող են ձեռնարկի և հիմնարկի վճարած
նպաստների և կենսաթոշակների հաշվարկման հետադուրում և
ստուգում կատարել: Վերջինները պարտավոր են նրանց հնարա-
վարություն տալ սողմելու բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերով

(գործավորների անձնական հաշիվներ, տեղեկագրեր, դրամարկղի փաստաթղթեր և այլն) :

Նպաստների և կենսաթոշակների վճարման հաշվարկումների ճշտության ստուգում կարելի չէ կատարել վոչ ավելի քան մեկ գործատնական տարվա համար :

13.—Սույն հրահանգով նախատեսված բոլոր հաշվարկումներն ու վճարումները ձեռնարկներն ու հիմնարկները կատարում են այդ աշխատանքների համար ապահովագրական մարմիններից առանց մի վորյեվիցե հատուցում ստանալու :

14.— Համարվում են ուժը կորցրած .

ա) ԽՍՀՄ Աշխտողկոմատի և ԽՍՀՄ Հոգսողկոմատի 1930 թ. մայիսի 29-ի ԱԺԿ № 91 ժամանակավոր անաշխատունակության և լրացուցիչ տեսակի նպաստների վճարումը խորհրդային անտեսությունների գրասենյակների միջոցով կազմակերպելու մասին չբնագրականը (ԽՍՀՄ Աշխտողկոմատի տեղեկատու 1930 թ. № 19) :

բ) ԽՍՀՄ Աշխտողկոմատի և ԽՍՀՄ Ժողանոգերխորհի 1930 թ. հոկտեմբերի 23-ից № ԱԺԿ 325, ԺՏԳԽ—1512 ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստների հաշվարկումն ու վճարումը հիմնարկներին և ձեռնարկներին հանձնելու մասին վսրոշումը (ԽՍՀՄ Աշխտողկոմատի տեղեկատու 1930 թ. № 29-30) :

գ) ԽՍՀՄ Աշխտողկոմատի և ԽՍՀՄ Ժողանոգերխորհի 1931 թ. մայիսի 20-ից № ԱԺԿ-ի—116 ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստի հաշվարկումն ու վճարումը ձեռնարկներում և հիմնարկներում կատարելու առթիվ որոշումների պայմանագրի փոփոխությունների մասին վորոշումը (ԽՍՀՄ Աշխտողկոմատի տեղեկատու 1931 թ. 14-15) :

դ) Բոլոր պայմանագրերը և համաձայնությունները՝ կնքված ապահովագրական մարմինների և ձեռնարկների միջև (ՃՀԺԿ և ՄԺԿ և այլն) ժամանակավոր անաշխատունակության և ապահովության այլ տեսակի նպաստների հաշվարկումն ու վճարումն իրենց հանձնելու մասին :

ԽՍՀՄ Աշխատանքի ժողովրդական կոմիտեի տեղակալ՝
ԿՐԱՎԱԼ

ԽՍՀՄ Աշխտողկոմատի կոմիտեի անդամ՝ ԽՍՀՄ Աշխտողկոմատի կոմիտեի նախագահի պետ՝
ԿՈՏՈՎ

ՀՀ Ազգային գրադարան

44.128